

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Americanii noștri.

Avem să înregistrăm o nouă știre îmbucurătoare despre Românii noștri emigrați la America. În Pittsburg, statul Pensilvania, cel plin cu mine de cărbuni, s'a întemeiat o nouă societate românească, a treia până acum pe cealaltă față a globului pământesc. Membrii acestei societăți apelează la Românii din Europa, ca să-i ajutoreze cu cărți românești, din cari să-și formeze, alăturând și pe cele cumpărate de ei, o bibliotecă.

De ce idei au fost conduși acei bravi Români, să vede din apelul lor, ce-l publicăm cu multă plăcere la locul aceasta.

Pittsburg, La 1 Februarie n. 1903.

La Pittsburg și în apropiere ne aflăm peste 200 Români. După două consfătuiri ne-am decis a forma o reuniune română. Cu 1 Ianuarie 1903 am făcut primul pas formând reuniunea și alegând conducători.

Reuniunea noastră o facem cunoscută sub numele de »Vulturul« reuniune română (»Vulturul«, Roumanian Society) în America. Scopul reuniunii e a forma o bibliotecă și a păstra simțămintele naționale între Românii de aici. Aproape fie-care din națiunile lumii aflătoare în America au reuniuni și societăți, prin cari caută a-și păstra limba și obiceiurile strămoșești. Numele de Român e puțin cunoscut pân' acum, ear' numărul nostru, care până în timpul de față a crescut binisor, ne impune a ne arăta pe față sub numele nostru adevărat. Tricolorul român e merit se falfăie în zile

de sărbătoare sub cerul liber alături de drapelul puternicei republici americane. Românii aflați aicea mai mult sau mai puțin știm toți carte, timp de cetit avem câte puțin în fie-care zi. Dar' ce să cetim? Cărți românești nu găsim, ear' englezește nu știm toți și chiar dacă am și nu voim să uităm românește. Am abonat ziarele săptămânale din Transilvania, dar' ne e prea puțin: când ne șosesc în o seară le cetim cu anunțuri cu tot. Pentru a ne găsi mai des unii cu alții, reuniunea va forma cu o parte din membrii un cor, și se va pregăti a pute da din când în când câte un concert, la care va invita pe toți Românii și prietini lor străini. Concertul va fi după împrejurări la început mai simplu, dar' cu timpul se va îmbunătăți. Câte greutăți avem de întâmpinat nu le mai scriem, căci nu ne folosesc la nimic.

Fie-care am plecat de acasă plini de viață și speranță în viitor. Am trecut oceanul și am ajuns la această țeară depărtată. Imprejurările ne-au ajutat pe unii, de azi suntem mulțumiți că am venit, căci ne-am deprins cu lucrul și împrejurările de aici. Un alt rău însă crește între noi și cu cât trece timp mai mult se agravează. Suntem amenințați a decăde naționalicește și prin aceasta și moralicește. Avem între noi tineri, cari speră a se reîntoarce în patrie. Cum nu va fi durere, ca după un timp îndelungat de lipsă de acasă la reîntoarcere va veni tâmpit naționalicește și cu limba maternă pe jumătate uitată? Ca să luptăm contra acestui rău ne trebuie cărți și reviste române.

Puterile noastre, deși unite, de astădată sunt prea fragede pentru a ne pute

forma o bibliotecă din propriile noastre mijloace.

Cu speranța în suflet, că vom găsi sprijin și inimi generoase, facem Apel la națiunea română a ne da ajutor pentru a pute păstra și în viitor limba și obiceiurile străbune, cari ne au fost atât de scumpe până acum. Dați ne cărți și vă vom fi recunoscători. Fie-care Român e rugat a ne încuraja donându-ne oarecari cărți, pe cari dânsul poate le-a cetit și acum le ține fără a beneficia cineva de ele.

Domnii donatori sunt rugați a-și scrie numele pe fila primă a cărții, cu aceasta ne va înlesni facerea unui registru de donatori. Cărțile binevoite a le trimite la adresa: Administrațiunea »Foil Poporului«, din Sibiu, Transilvania, de unde după ce se vor strînge un oarecare număr ni se vor trimite la America.

Cu speranță, că apelul nostru va înduioșa inimile generoase

Semnăm cu stimă:

Ilie Mărtin, president; *Vasile Bozoșanu*, vice-president; *Aureliu Lăpădat*, secr.; *Ioan Bozoșan*, cassar; *Dumitru V. Grapa*, controlor; *Gligorie Bărtușanu*, *Petru Brad*, *Veniamin Muntean*, *Stefan Nierges*, *Ioan Onis Varga*, *Traian Ciotoș*, *Achim Lazăr*, *George Mărtin*, *Nicolas Gergelu*, *Zaharie Andrei*, *Nicolas Bozoșan*, *Zosim Mușoiu*, *Vasile Braiou*, *Ioan Cheșian*, *Irimis Toma*, *Arela Varga*, *Octavian Lăpădat*, *Vasile Cămpian*.

Apelul fraților noștri de peste Ocean sperăm că va afla răspunsul dorit. Redacțiia »Foil Poporului« primește bucuroș oferte de cărți, pe cari le va trimite la adresa societății »Vulturul«.

FOITA.

La Bucovina.

Un strigăt de durere din inime române,
Trecut-a iar' hotarul și ajuns-a pân' la mine
Cerând să dăm o rază mai caldă de iubire
La frații ee de-acolo, fugind de grea stîrpire,
Ne întind slăbite brațe cerându-ne ocrotire...
Doresc ca să-și păstreze al neamului lor graiu
Pe o țeară azi jertfită pe înstrăinatul p' aiu...
Voiesc ca secolii încă ce-or curge din vecie,
Să mai priceapă încă, cum scumpa lor moșie,
Prin sânge e legată de draga Românie,
Prin inimi, prin simțiri, prin tot ce nu jertfește
Străinul ce avut și țarna le-o iubește...
Peste un veac trecut-a de când un Ghica-Vodă,
Voind ca să respingă a Neamului pohodă,
Lăsat-a capul dîjmă pe țarnele jertfite;
Ear' sângele lui Stefan cu cară au fost stropite
Vorbește de-a lor luptă, vorbește de-a lor soartă...
Ou dorul le ocrotesc și bat la a noastră poartă.
Iubire cătră dîșii cu toții s'arătăm
Și cu voioase inimi obolul să le dăm.

Riria.

Poesii populare.

Din Șomfaldu.

Com. de Cămpian Crăciun.

Arde lumina pe masă,
Cine 'mi-e drag nu-'i acasă,
Arde luminița bine,
Cine 'mi-e drag nu mai vine,
Că s'a dus și m'a lăsat,
Noapte bună 'și-a luat.
Frunză verde de săcară,
Bine 'mi-a fost astă vară.
Frunză verde bat-o bruma,
Tot atăta 'mi-e acuma,
Fie-'mi bine, fie-'mi rău
Tot trag eu necazul meu.
Dracul se poate pricepe,
Dragostea din ce se-ncepe,
Din degete cu inele
Și din buze subțirele,
Din ureche cu cercei
Și din grumazi spălăței,
Din ochi negrii ca mura
Și guriță ca mierea.

Bine-'i stă mândrii gătată,
Tot cu haine de prin țatră,
Dar' mai bine 'i-ar ședeă,
Dacă și le-ar face ea,
Să le țese, să le coasă,
Să le poarte sănătoasă,
Să nu meargă la Jidan,
La Jidan și la Aremean,
Să le cumpere pe ban.

Eși mândruță la porțiță
Numa-n poale și-n cătrintă,
Și badii îi dă guriță.
Bucuroș bade-aș eși.
Dar' porțița scârțăește
Și măicuța s' trezește,
Măicuța 'ndată mă-'ntreabă,
Unde am fost eu fără treabă?
N'am fost numai la porțiță
De am dat badii guriță,
Gură dulce ce 'i-am dat,
Poate trăi ne'nșurat.

Măndru-'i badea și fâlos,
Dar' prostia-'l pune jos,

PROCESUL NOSTRU. Curia din Budapesta a respins în ședința de Luni recursul înaintat de redactorul „Foi Poporului” contra sentinței dela Cluj. Nare a face, pentru-că spiritul nu poate fi întemnițat, ear' condamnarea aceasta nu poate să de tragă nimic din mărimea și nobilitatea de inimă a nemuritorului Ioan Buteanu. Amintirea acestuia va fi pururea vie, până când va mai bate inimă de Român.

Emigrarea din Finlanda. In urma măsurilor tot mai barbare luate de Puși contra Finlandezilor, cărora vor să le răpească limba, aceștia au început să emigreze în America, unde se află deja 250.000 Finlandezi. Aproape în fiecare lună emigrează o mie și uneori și mai mulți. Finlandezii au întemeiat până acum în America 60 parochii și un gimnaziu.

Procedura penală militară. Din Viena se anunță că în ministerul de războiu s'au început ieri consultările de finalizare în privința procedurii penale. La conferință iau parte cei doi reprezentanți ai armatei teritoriale, ai ministerului de Justiție și reprezentanții ministerului de războiu. Scopul conferinței este utilizarea finală a proiectului, care în curând va fi terminată, pentru-ca proiectele să poată fi prezentate ambelor parlamente.

România și Macedonia. Referitor la nota, ca România a adresat-o Puterilor — despre care am făcut amintire — „Politische Cor.” pe baza unei informații din Paris serie, că în această notă România relevă drepturile și interesele naționalității române din Macedonia, cari nu trebuiesc uitate, și exprimă încredere, că acțiunea Puterilor pentru îmbunătățirea administrației vilastelor europene ale Turciei va lua în considerație drepturile Românilor ca și pe acelea ale celorlalte poporațiuni creștine din Macedonia.

Congresul latin. Din inițiativa d-lui conte Angelo de Gubernatis și a altor mari bărbați de stat italieni s'a

Mândru-i badea și să ține,
Dar' proesia-i pune bine.

Cât e țeara și Ardealul,
Nu-i facior ca Sibianul,
Nici în față vederos,
Nici în port așa frumos.
Ear' fetele Sibiene
Toate-s flori și violele.
Toată țeara de-ai umbra,
Fete așa n'ai mai afla.

Din Bacamezeu.

Comunicată de G. Murarescu.

Trandafir de pe ogoară
Spune-mi Brato și te joară
Mai ai altă lelișoară?
Că de ai altă mai dragă,
Eu mă pun și zao betesgă
Și-n trei zile nu mă scol
Și mă las' în drum să mor
Să mă calce carale,
Să se mire mândrele,
Ce plătesc dragostile.

hotărât ținerea unui congres internațional latin, la Roma, în zilele dela 15-22 Aprilie viitor.

Scopul acestui congres este d'a afirma printr'un pact încheiat la Roma, uniunea și trăistatea popoarelor latine și a arăta întregii lumi vitalitatea lor.

Președintele acestui congres este marsle filo-român, contele Angelo de Gubernatis.

Președinții onorari sunt prințul Colonna, primarul Romei, și ministrii Nasi și Baccolli.

Deschiderea congresului se va face la 15 Aprilie, la Campidoglio (primărie).

Diracșiile căilor ferate și ale societăților de navigație italiene au făcut toate înlesnirile pentru carostarea congresului latin.

Procese noue. Contra ziarului național german din Timișoara, „Deutsches Tageblatt für Südnngarn” s'a intentat proces de presă pentru-că a tipărit un articol dintr'o foale din Germania, unde se vorbea despre azuprirea naționalităților.

Luptătorul slovac Svatozer Hurban încă va avè în curând un nou proces pentru un articol publicat în „Narodni Noviny” unde spune, că măsurile, ce le ia guvernul maghiar, primejduesc onoare, casa și copiii națiunii slovace.

O nouă broșură a D-rului Lendl. Declarațiunii „solemne” a congreșionii comitatului Timiș, că cele susținute în prima broșură a deputatului din cercul Răoș, Dr. Lendl, despre destrăbălarea administrativă nu corăspund adevărului, a răspuns acesta cu o nouă broșură „A doua călătorie în cercul meu”, unde arată, cum administrația a adus la sapă de lemn poporațiunea rurală. Cercul e românesc.

Mobilizare. Din Budapesta se anunță, că în săptămâna trecută au fost chemați 40 funcționari superiori dela căile ferate la ministerul de războiu din Viena, ca să lucre un plan pentru transportul soldaților în caz de mobilizare.

Din dietă.

În ședința de Marți a vorbit ministrul Fejérváry. El a zis între altele:

Opoziția, mai ales cele două nuanțe ale partidului independent, au atacat, în decursul desbaterii, necruțător și în modul cel mai pătimăș pe Maj. Sa Regele și dinastia, armata și honvezimea; suspicionează partidul liberal și pe guvern, atacă pe fostul partid național, fiindcă a intrat în partidul liberal și pentru a-și justifica atacurile, se referă la neadevăruri. Cred necesar a lua earăși cuvântul, ca poporul să nu fie nebunit în chipul acesta. D. e. dl deputat Uray a zis: „Obeala aceea, steagul acela cu vulturul cu două capete, n'ar putè fi întrebuintat în alt loc. Nu e lucru demn a se zice așa ceva despre un drapel sub care timp de un secol și jumătate sute de mil de Maghiari cinstiți au servit și și-au vărsat sângele pentru rege și patrie. (Mare șgomot în stânga extremă). Dl deputat Papp Zoltán a povestit ca-

merel, că un domn colonel cu numele Udvarnoky n'a vrut să bea în Ardeal apă din fântâna Kossuth. Este constat pe cale oficială, că colonelul Udvarnoky n'a fost nici-odată în Ardeal; așadar' s'a zis un neadevăr. (Șgomot mare în stânga extremă). Nu vă place aceasta, știu, dar' eu săptămâni întregi a trebuit să ascult astfel de neadevăruri. Dar' dl deputat Barabas Béla! Regret, că nu este aci. Dinsul cu toată oasia atacă dinastia astfel, încât e imposibil. El bine, așa ceva aplaudați d-voastră, asta o numiți patriotism?

Lengyel Zoltan: Poftim și combate cazul meu din Oradea-mare. Casul-Aulich! Fejérváry: Ai mințit, ai mințit, ai mințit! (Șgomot teribil în stânga extremă. Strigări: Afară cu el! La ordine!) Endrey: Nu va mai vorbi ministrul! Nu tolerăm să zică despre un deputat, că a mințit. (Șgomot urlaș). — Molnar E.: E o porcărie să zică ministrul, că un deputat a mințit. (Șgomot teribil. Numeroși deputați din stânga și dreapta părăcesc bănoile și merg în incinta camerei.) Horvath Gy.: Poftiți și chemați la ordine pe ministru. Până atunci nu desbatem. (Șgomotul continuă. Cuvintele preșidentului, prin care cere liniște, se pierd în tărăboiul grozav înscenat de Kossuthiști. El pretinde, ca Fejérváry să facă scuze. Alții cer ședința închisă. Liniștea numai târziu se restabilește).

Președintele cheamă la ordine pe ministrul Fejérváry pentru espresia întrebuintată de el la adresa lui Lengyel.

Fejérváry declară, că se închină înaintea autorității prezidiiale și regretă espresia, ce fără voie, i-a luncat pe buze.

Își continuă apoi vorbirea, dar furtuna continuă cu aceeași putere, așa că președintele a trebuit să suspende ședința. După redeschidere s'a pierdut timpul cu chestiuni personale.

În ședința de Mercuri a continuat Fejérváry, arătând, că toate poveștile despre preținse necocotiri ale limbii maghiare în armata comună sânt nefundate. Continuându-se desbaterea proiectului militar, vorbește Mukos contra, declarând ilegală introducerea limbii germane în armată. Interelațiunii lui Rakovszky cu privire la serviciul de doi ani în ermată îi răspunde Fejérváry, promițând că până la toamnă va prezenta o orientare motivată în privința oazeasta.

Un atentat de acum 50 ani.

18 Februarie 1853.

Săptămâna trecută s'au implinit 50 ani, de când un om de nimic cutezase să-și ridice mâna înarmată cu un pumnal contra Împăratului nostru.

Era pe la 1/21 dup' amezai în ziua de 18 Februarie 1853, când Împăratul, însoțit de colonelul O'Donnel, plecase la preumblarea obicinuită în jurul bastioanelor. Ajuns lângă un zid se uită peste el în jos, unde făceau niște recruți depărtare de el. În momentul acela se apropiă cu pași tiptili un om tinăr, cu păr negru, pe cap cu o pălărie maghiară. Văzând aceasta, că Împăratul se uită în altă parte, scoase iute un oușit mare de bucătărie și lovi înspre capul domnitorului. Aceasta chiar atunci voi să se în-

toarcă, ca și-și continue preumblarea. Asta a fost norocul lui, căci cuțitul a lunecat lături, așa că rana făcută n'a fost mare. Când s'a dea a doua oară cu cuțitul, a sărit colonelul asupra lui cu sabia scoasă. Atentatorul i-a apucat-o cu mâna, tâindu-se, și apoi s'a luat la luptă cu colonelul. Acesta a izbutit să-l trântască la pământ și mai sosind încă câți-va cetățeni, cu mare greu l-au putut lega pe nemernic, care se apăra din toate puterile lui. Oamenii începuseră să-l bată, dar' Impăratul i-a oprit zicând: »Dar' nu-l bateți! Duceți-l la vardă! Vă rog, nu-i faceți nimic!»

Ajuns la vardă și de acolo la poliție, s'a constatat, că îl cheamă Libenyi Iános, de loc din Ciacvar, comitatul Albei-regale. De profesiune era croitor și venise la Viena anume, ca să omoare pe Impăratul. Atentatorul a fost condamnat la moarte și spânzurat.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Comisiunea de reforme a început să facă schimbări în actuala administrație din Vilaietul Monastir.

În toate comunele dela munte s'au înființat jandarmerii din creștini. La fiecare mie de locuitori s'au ales 10 jandarmi. Pentru întreținerea lor, comunele vor suporta cheltuielile pe din două cu statul. Șeful jandarmeriei este obligat să raporteze pe fiecare săptămână Valiului despre starea de siguranță din comuna sa și din împrejurimi.

În Bitolla au fost numiți peste 30 de tineri creștini ca funcționari în administrație. Deasemenea numeroși cai-macami și mutezarifi au fost înlocuiți cu creștini.

Armata turcească repară toate podurile și șoselele, ce duc la granița Bulgariei și în Macedonia. Flota turcească se repară deasemenea cu activitate, chiar și bastimentele comerciale, cari ar pute să fie întrebuințate pentru transport de trupe.

Atât în Turcia, cât și în Bulgaria domnește credința, că Rusia vrea să profite de o încercătură pentru ca să pue mâna pe porturile Burgas și Varna. Așa se explică măsurile, ce se iau în porturile rusești de pe Marea-Neagră, grămădirea de material și ordinele ce se dau corpurilor de armată și flotei.

O depeșă din Salonic anunță, că și-a făcut acolo apariția Sarafoff cu banda sa, îmbrăcată în uniformă și înarmată cu puști Manlicher.

Proiectul de reforme elaborat de Austria și Rusia s'a trimis pe la toate cabinetele marilor puteri din Europa.

Cine l-a îndemnat la această crimă? O mărturisire lămurită nu s'a putut scoate din gura lui, atâta s'a putut însă vedea, că mâna scelerată a fost condusă de Kossuth, căci în drumul către furci a strigat »Éljen Kossuth«. Un Maghiar, Zimandy, scrie într'o carte despre Kossuth următoarele: »Guvernul piemontez s'a întrepus, ca averile revoluționarilor să nu fie confiscate, dar' în zadar. Drept răspuns la aceasta neîmplinire a dorinței revoluționarilor a urmat la îndemnul lui Kossuth atentatul din 18 Februarie contra împăratului Francisc Iosif. Lemmi (un revoluționar) avea să se îngrijească de arme pe sama ucigașului maghiar, care era prietinelui și al lui Kossuth.«

În amintirea acestui atentat s'a zidit în Viena biserica votivă, ear' metropolitul Șaguna a înființat o fundațiune.

Guvernul turcesc a cerut dela Sf. Sinod din Constantinopol mulțumiri pentru reformele aplicate. Sf. sinod a refuzat să facă asemenea mulțumiri declarând, că o asemenea manifestație este contrară cu spiritul religiei creștine.

Printre *Albanezii* din România a început o agitație pentru a strânge fonduri necesare spre a veni în ajutorul fraților lor din Macedonia.

Pentru aceasta au convocat o întrunire pentru ziua de 9 Februarie 9 ore dimineața.

Intrunirea se va ține în sala băilor Eforiei.

28 șefi de albanezi din Ipeo și Diacova au format o tovarășie contra introducerii reformelor.

Turcia face o mare comandă de tunuri la casa Armstrong, mobilizează nouă trupe și ia strictonice măsuri pentru a se garanta contra spionajului și a mișcărilor bulgărești pe teritoriului ei.

Germania a fost cea dintâi, care a în sărcinat pe ambasadorul său din Constantinopol să stăruie pe lângă Sultan ca să aplice acest proiect de reforme.

Același lucru s'a dispus din partea guvernelor francez și italian.

Ministrul de externe Teflio-Pașa a încunoștiințat pe ambasadorul austriac și pe cel rus, că *Sultanul a primit măsurile propuse în memorandumul înaintat de ei.*

Ziarele sârbești își exprimă părerea de rău, că proiectul austro-rus de reforme nu face mențiune de desarmarea Albanezilor.

Camera bulgară a votat guvernului încredere în dezbaterile interpelațiunii lui Tacheff cu privire la măsurile luate față de comitetele macedonene.

După știrile din Macedonia, șapte bande bulgare de 200—300 oameni, organizate în ultimele zile, după uneltirile lui Sarafoff, sunt azi complect arma te

Statele-Unite.

Camera a acceptat raportul comisiunii despre proiectul de lege referitor la scutul contra *anarhiștilor*. Proiectul stabilește pedeapsa de moarte pentru orice individ, care ar uicide pe presidentul, vice-presidentul sau alt funcționar, asupra cărui ar pute trece datorințele presidentului. Același pedeapsă e hotărâtă pentru uciderea unui ambasador sau trimis acreditat la Statele Unite.

Camera a votat budgetul *marinei*. In el se prevede construirea de vase nouă de război și înmulțirea trupelor de marină.

Chestiunea Negrilor începe să neliniștească guvernul. In statele sudice li s'a retras Negrilor dreptul electoral. Aceștia s'au prezentat în mod ostentativ în acțiunile de protestare.

Presidentul Roosevelt e favorabil dispus pentru Negri.

Știri mărunte.

In urma biruinței celei nouă a pretendentului, trupele marocane sunt demoralizate. Sultanul a vrut să intre în pertractări cu pretendentul, acesta cere însă ca primă condiție alungarea Europeanilor din Maroc.

In parlamentul englez s'a prezentat raportul despre înființarea unor nouă corpuri de armată.

„New-York-Herold” scrie, că pregătirile cele mari din arsenalele Statelor unite sunt făcute cu scopul de a înarma vase de război, cari vor fi trimise în Europa, ca aceasta să se convingă despre puterea formidabilă a Statelor unite.

Organizațiunea mișcării revoluționare în Macedonia.

Comitetele macedonene in Bulgaria au mare influență asupra mișcării revoluționare din Macedonia, dar influența covârșitoare asupra insurecțiunii în Macedonia o au comitetele, cari se află în interiorul Macedoniei. Aceste comitete stăpânesc toată provincia. Despre organizația și importanța alianței secrete din Macedonia în Europa nu se știe aproape nimic.

Zisrul „Nowoje Vremja” publică o scrisoare din Balcani, cu detalii interesante asupra organizației amintite. In aceeași scrisoare se cuprind și câteva detalii asupra vizitei contelui *Lambsdorff* în Sofia. Ministrul președinte *Danef* a făcut pe contele *Lambsdorff* atent, că Bulgaria nu poate fi trasă la răspundere, decât pentru activitatea comitetelor macedonene aflătoare în principat, nu însă pentru activitatea celor, cari fac parte din alianța secretă din Macedonia însăși, care sigură are conducerea în mâinile sale. Deasemenea și delegații acestor comitete din Macedonia, prezentând contelui *Lambsdorff* un memoriu, susțineau, că alianța secretă din Macedonia este adevărată conducătoare a întregii mișcări.

Organizația alianței secrete din Macedonia, care s'a început înainte de asta cu 11 ani, poate fi considerată actualmente ca desăvârșită. Inarmarea generală a populației, împărțirea cetelor organizate in toată Macedonia, cari fac serviciul polițienesc și organizația supravegherii secrete — toate acestea sunt deja executate. Toată Macedonia, afară de localitățile din apropierea frontierei

sârbești, este împărțită în mici districte și in fiecare din aceste districte operează 1—2 cete (bande). Astfel de cete se află în Macedonia vr'o opt sute. Fiecare cetă este compusă din câte opt membri. Majoritatea membrilor s'unt Bulgari, se află însă membri și din alțe naționalități macedonene.

Conducătorii cetelor s'unt aproape exclusiv învățători macedoneni, cari s'unt deja politicește compromiși. Cetele acestea alcătuiesc o cadă pentru formarea altor bande revoluționare. In timp de pace problema cetelor consistă în a ține viu spiritul revoluționar în populație, a se răsbuna pentru cruditățile comise, a omori spioni și funcționari crudeli, a contra-banda arme și a escorta diferite transporturi.

Din momentul, ce se înserează, stăpânirea Turciei în Macedonia încetează și locul ei îl ea alianța secretă. Pentru timpul de noapte, Turcii, și chiar și micile detașamente de trupe regulate se închid în locuințele lor. Chiar și la frontieră, care ziua este păzită de numeroase detașamente de trupe, noaptea încetează orice pază din partea Turcilor. Păzitorii turci stau liniștiți în gheretele lor și nu se mișcă nici chiar când se apropie cetele. Revoluționarii pot astfel foarte ușor să aducă arme. Curierii bulgari într'o noapte pot trece granița bulgară și în aceeași noapte să se întoarcă îndărăt. In timpul zilei cetele s'unt ascunse în munți. Din ascunzătoarele lor baricadate cu trunchiuri de lemne împușcă asupra Turcilor și li oucă la pământ ca pe niște rațe sălbatice. Când se apropie vr'un pericol, cetele se avertisază prin signale. Serviciul de sentinelle îl fac femeile, cari se află la fiecare cetă. Popoara, care cunoaște toate secretele cetășilor, li apără și scutește. La sărbători se duce la biserică, țin discursuri revoluționare și țin judecăți. Puterea organizației interne este așa de mare, încât poporul nu se duce să caute dreptate la judecătorii turcești, ci la judecătorii alianței. Chiar și dispensații de căsătorie se impart de către alianța secretă. Nedupunerea se pedepsește foarte aspru. Pedepsele se dictează de către comitetul secret, despre care nimeni nu știe, unde residează. In anii din urmă s'au săvârșit în Macedonia sute de omoruri misterioase, ale căror victime erau spionii sau trădătorii. Două din trei părți din aceste victime erau Bulgari, restul Turci, Sârbi și Greci. Organizațiunea aceasta este un puternic factor al mișcării revoluționare în Macedonia și ține populația veșnic în agitație și în groază.

Dela „Asociațiune”.

— Concurs. —

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru *Dictionarul toponomastic geografic al unui comitat locuit de Români* în Ungaria și Transilvania.

Premiul lucrării va fi 500 de coroane.

Lucrările vor trebui prezentate până la 1 Martie 1904 la adresa prezidiului „Asociațiunii”.

Secțiunea istorică va censura lucrările înaintate și în privința premiării va face propunere ședinții plenare a secțiunilor, care va decide în merit. Premiul nu se poate divisa, ci trebuie dat întreg lucrării celei mai bune, dar „Asociațiunea” poate intra la învoială cu autorii lucrărilor nepremiate pentru tipărirea lor. Opul premiat se va tipări pe șpezele „Asociațiunii” în 500 exemplare, din cari 100 se vor da în posesiunea autorului. Opul tipărit se va pune în vânzare cu preț potrivit. Secțiunea istorică este însă îndreptățită, ca după trebuință să dispună tipărirea lucrărilor primite și numai în „Transilvania”, organul oficial al „Asociațiunii”. Numele autorilor să se alăture în plicuri sigilate. Plicul cu numele autorului premiat se va desface după decizia în merit al ședinții plenare a secțiunilor.

Dictionarul de sub întrebare trebuie să conțină toate orașele, satele și cătunele comitatului respectiv și la fiecare oraș, sat ori cătun trebuie să se aducă următoarele date:

1. Numele românesc al comunei (oraș, cătun). Cum îi zic alte neamuri locuitoare în comună? Numele oficială. Ce nume a avut eventual în vechime? Ce legende ori tradițiuni s'unt asupra numelui românesc al comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt.

2. Numele apelor, insulelor, munților, dealurilor și — încât ar fi de interes — să se înșire și coastele munților și ale dealurilor, pădurile, poienele, livezile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, potecile, oracurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. Descrierea geografică a tuturor acestor localități.

3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele.

4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor.

5. Instituțiunile culturale românești (biserică, școale, societăți, asocieri).

6. Câtă proprietate de pământ se află în posesiunea Românilor (jughere catastrale)?

Datele cuprinse în punctele 4—6 se vor espune lângă numele comunei respective arătându-se totodată poziția oficială a comunei (oraș municipal, oraș cu magistrat regulat, comună mare, comună mică), precum și cercul pretorial, de care se ține comuna.

Numirile localităților adunate în chipul acesta se vor așeza și se vor scrie în ordine alfabetică.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 5 Febr. 1903.

Convocare.

Domnii membri ai „Fondului pentru înființarea unei școale române de fetițe în Cluj” s'unt rugați să binevoiască a participa la *adunarea generală*, ce va avè loc Marți, în 3 Martie a. c. la orele 3 p. m., în localitățile casei române din Cluj.

A P E L

In cauza albumurilor Reuniunii române din Sibiu.

Am fost publicat, sînt acum cîteva s ptem ni, cunoscuta „Inştiinţare” insoţită de un „Apel” în cauza albumurilor.

Deşi publicat în mai toate ziarele noastre, apelul n'a aflat, durere, resunetul cu drept cuv nt aşteptat. Fapt este, că din numeroase ţinuturi rom nesci, în parte foarte întinse şi bogate în chindiseli şi ţesături, până acum n'a intrat chiar nimic resp. aproape nimic, ca şi c nd am fi urmărind cutare scop de interes local.

Rem ne dar să inţon m din nou, că lucrarea ce îndeplinim reclamă sprijinul şi întrevinerea publicului românesc de pretutindena.

Pentru de-a înlesni orientarea, îngăduit să-mi fie a reproduce în cele următoare textul apelului amintit, fireşte cu schimbările, cari au întrevinut de atunci încoaci.

În vorbirea ţinut  de subscrisul president când cu deschiderea expoziţiei industriale s'a fost scos la iveală planul de a se întocmi 2 albumuri, unul de brod rii şi alte cusături ţer neşti, fireşte alese şi aevea frumoase, altul de ţesături: covoare, c trinţe, şorţuri, culmi, ştergare, merindeţe, br ne, feţe de perini, de masă etc. Totodată s'a pus în vedere edarea unui al treilea album artistic, cuprinz nd desemnuri în culori, tipărite întocmai după original.

Aproape de neînchipuit este, c t de încordată şi obositoare muncă ne-a cauzat expoziţia şi pregătirile cu s ptem ni înainte. St ruitori ins  cum făgăduisem a rem ne şi în viitor, comitetul reuniunii noastre agricole a fost convocat fără zăbavă şi, în toiul expoziţiei, a ţinut o sedinţ , în care, la propunerea motivată a presidentului, s'a luat hot r rea de a se pregăti 3 albumuri, unul în 4 exemplare la fel pentru brod rii şi alte cusături, altul ear şi în 4 exemplare la fel pentru ţesături cum şi un album tipărit în 600 exemplare, laolaltă dar' 9 albumuri.

Intr'aceea s'a ivit trebuinţa de a întocmi din ţesături câte 2 albumuri osebite, unul pentru modele de păr şi l n  şi altul pentru cele de bumbac. Prin grămădirea în acelaş album, acesta ar fi devenit prea gros. În total deci se pregătesc nu mai puţin de 13 albumuri, unul tipărit în culori şi 3 în c te 4 exemplare la fel.

În scopul copi rii şi reproducerii am fost reţinut, din obiectele expoziţiei, vre-o 300 piese, alese cu îngrijire de mai nainte.

Albumul tipărit în culori va fi alcătuit din vre-o 40 cartoane în mărime de 25/35 cmt. Preţul se va urca la vre-o 8000 cor. Până acum au apărut 5 cartoane, inf iş nd mai multe covoare.

Ca material de copiat ne-a servit deocamdată ceea ce reţinusem din expoziţie, aşadar' în cea mai mare parte cusături şi ţesături din comitatul Sibiului, care va ocupa aproape jumătate din albumuri. Planul nostru ins  a fost şi a rămas să înzestrăm albumurile cu modele din toate ţinuturile rom neşti mai de seamă, string nd astfel în acelaş mănunchiu, ceea-ce a iscodit şi pl smuit geniul femeilor române, a a zic nd de pretutindena.

Sînt la noi, a a ştim, multe doamne şi domnişoare şi ţerance, cari urmăresc cu viu interes lucrarea noastră, care, de prevăzut e, va cuceri, la timpul său, admiraţia obştească.

A face dar' parte din albumuri, fie şi numai cu 2—3 brod rii sau ţesături, fireşte bine alese şi proprii cutărui ţinut, este o cinste, pe care bueros o îmbi m cu rugarea călduroasă de a ni-se trimite, în scopul copi rii, obiecte de felul indicat.

Binevenite vor fi mai ales cusături şi ţesături aevea frumoase şi originale, aşadar' neaoşe rom neşti şi aparţin nd la portul obşteasc în cutare ţinut sau comună.

Înt ietate dăm obiectelor foarte vechi, fie şi spălăcite şi mărar stricate încâtva. Cu c t ele vor fi mai vechi, de 20—30 sau doară peste 100 ani, cu at t mai bine.

Obiecte modernisate şi parad nd în zugrăveli şi culori străine gustului artistic românesc de giaba ni-s'ar trimite, menirea albumurilor fiind stringerea şi conservarea mai ales a minun ţiilor artistice şi aşa foarte numeroase şi erezite din moşi strămoşi.

Dec t car şi obiecte multe şi de a doua m n , mai bine pu ine, dar' alese şi în adevăr frumoase. Buni buerosi am fi şi dacă trimiterea ar fi mărginită la câte 4—6 obiecte de fiecare ţinut. Aşadar' obiecte pu ine, dar' aevea m ndre, originale şi din ţinuturi c t mai numeroase.

Fiind că şi aşa vor ocupa, reamintim, aproape jumătate din cuprinsul albumurilor, *comunele din comitatul Sibiului să nu se trimită decât cel mult obiecte de o vechime neobicinuită, nu şi altele.*

Cu at t mai binevenite vor fi obiectele ce ni s'ar fi trimi nd din celelalte comitate, şi mai ales din multele ţinuturi, unde vechiul şi m ndrul port românesc continuă a se menţine.

Spre a întimpina confuzia şi încurcăturile, *este neapărat a se înzestr  fiecare obiect de trimis cu c te o f şioar , cusută bine şi cuprinz nd: numele comunei şi al proprietarului, eventual vechimea (socotită după ani), obiectului, preţul v nz rii* şi alte notiţe de interes pentru noi. Un preţios serviciu ni-s'ar face, dacă ni-s'ar împărtăşi *apriat şi întocmai, care e numirea locală ce o dau ţerancele cutărei g teli cusute, d. e. „alti a”, „ciupag”, „bănuţi”, „pui pe dos”, „chei ”, „ciocănele” sau altecum. Numirile proprii diverselor ţesături ori ale cutărei g teli ţesute, d. e. „varg ”, „alesuri”* şi c. l., de asemenea ar trebui împărtăşite, dacă e să putem stringe şi pune în serviciul obşteii multe numiri adese interesante, feliurite şi a bună seama instructive. La brod riile imbinată s'ar pute alătura o schiţă făcută din simple linii, înzestrate cu numirile locale ţer neşti.

Comitetele vrednicelor noastre Reuniuni de femei, de asemenea preotesele, inv ţ to-resele, not r şile şi preste tot doamnele noastre, cuv nt avem a spera, vor premerge cu bun exemplu, at t în alegerea şi stringerea c t şi înzestrarea cu numiri în regulă a obiectelor de trimis.

De c nd cu expoziţia, facut-am un modest început cu stringerea de brod rii (chindiseli), ţesături şi alte obiecte foarte vechi. Îngăduit fie-ne să reînvi m acum şi prin tipar *rugarea de a ni-se trimite în cinste asemenea obiecte, pe seama colecţiei* începute.

De altecum gata s ntem a şi cumpăra pe bani ceea-ce ni-s'ar îmbia, cu preţuri, fireşte, moderate.

La cumpărare vom da int ietate obiectelor, cari s'ar fi deosebind prin frumse   artistică şi vechime neobicinuită, aparţin  ele la industria casnică sau fiind modele ori vase străvechi, scule de lemn sau metal, icoane,

cărţi, lucruri filigrane şi c. l. *Binevenite vor fi mai ales obiectele de însemnătate istorică sau artistică.*

Ca de încheiere amintim pe scurt, că la pregătirea alor 13 albumuri se cer spese de peste 10,000 cor., poate şi mai mari.

Această sumă, negreşit foarte mare pentru o reuniune ca a noastră, se va pute acoperi abia pe jumătate din v nzarea albumurilor de tipărit. Pentru acoperirea considerabilului rest trebui-va să intervina obştea românească, în serviciul şi cinstea căreia puse vor fi albumurile noastre.

Colecta s'a fost deschis la expoziţie, prin amicul şi v.-pres. nostru, ad nc regretatul Dr. D. P. Barcianu cu suma de 100 cor. Au urmat d-na Constanţa Barcianu, care a contribuit 30, d-ra A. Oltean 20, ear' domnii: adv. Dr. E. P t cian 10 şi G. Borzea, notar com. 2 cor. Următorii domni oaspeţi, veniţi din România, contribuiri şi anume: S. Beloesu 10, D. Ureche 5, C. C. Georgescu 2, N. Manole 5, C. Roth 5 şi N. Mandrea 18 cor. 92 bani (20 lei).

Cu deosebită satisfacţie am aflat, deocamdată privatim, că direcţiunea institutului „Ardeleana” ar fi propun nd adunărei generale votarea sumei de 200 cor., ear direcţiunea institutului „Auraria” de 100 cor.

D-nul M. Cirlea, notar public în Abrud, ne-a trimis, zilele aceste, 25 cor.

Dela întemeietorul şi directorul băncii naţionale a României, dl E. Carada, am primit o scrisoare, în care acest generos şi ilustru patriot s'a declarat gata a cumpăra din albumurile tipărite exemplare în preţ de 500 lei.

R ndul e acum la cărturarii nostri, cărora le adresăm rugarea să binevoiască a contribui, care c t poate şi-l trage inima de dragul unei lucrări de mare interes cultural şi naţional cum este edarea albumurilor des-amintite.

Între cei cu dare de m n  şi pătrunşi de importanţa albumurilor, se vor afla, a a sperăm, şi de cari vor ţine să contribue cu sume mai mari. Reuniunile noastre de femei vor aduce şi ele prinosul cuvenit, deasemenea celelalte reuniuni culturale în frunte cu „Asociaţiunea”, institutele economice-financiare, cărturarii orăşeneşti şi toţi şi toate cari vor, împreună cu noi, să înalţe arta ţerancei române şi să dee acului şi răsboiului românesc av ntul meritat.

În faţa muncii ce îndeplinim şi a jertfelor grele ce pe altarul neamului aducem, cu dragă inimă, cu abnegaţie şi zel fără preget, întemeiată apare speranţa că, în scopul copi rii, se vor trimite obiecte frumoase şi originale din mai toate ţinuturile rom neşti şi că în acelaş timp vor incurge, pe seama confecţionării albumurilor, numeroase daruri în bani, cum şi obiecte foarte vechi, pe seama colecţiei atinse mai sus.

În sfirşit amintim, că lucrările pentru gătirea albumurilor se continuă din r spuţeri şi că p n  la S. S. Paşti, a a credem, albumurile vor fi isprăvite, abstracţie f c nd de albumul litografic, care şi el va fi gata preste vre-o 5—6 luni. Neapărat este ins , ca publicul nostru şi indeosebi cărturarii, reuniunile culturale şi institutele financiare să întrevină, c t mai grabnic, cu sprijinul lor moral şi bănesc.

Demetriu Comşa,

presidentul Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.

Cassa de ajutorare.

(Urmare).

Datorințele stăpânilor (patronilor).

În înțelesul legii acesteia stăpânii au datorințe față de lucrători și față de slugile lor.

Și adecă, dacă pe lucrătorul înscris în grupa primă sau a doua în decursul lucrului îl ajunge o nenorocire, stăpânul e îndatorat să meargă îndată după doctor și nenorocirea lucrătorului să o facă cunoscută primăriei comunale, sau dacă este, comisiei locale. Afară de acestea e îndatorat să anticipeze (să plătească înainte) cheltuelile de vindecat și dacă bolnavul nu e în stare să lucreze nici după o săptămână, e îndatorat să plătească în decurs de 60 zile câte o coroană pe zi lucrătorului nenorocit.

Se înțelege de sine, că dacă stăpânul n'a fost de vină la nenorocirea lucrătorului, cassa îi va plăti toate cheltuelile avute cu vindecarea și ajutorul dat lucrătorului. Dacă vre-un stăpân ar fi atât de neomenos, încât n'ar asculta de porunca legii și n'ar anticipa cheltuelile de vindecat și n'ar da ajutorul convenit la zi, primăria comună făcând raport direcției centrale, aceasta se îngrijește numai decât de lucrător. Stăpânul n'a ajuns la nimica prin sgârcenia lui, pentru-că legea drept pedeapsă va scoate dela dînsul toate cheltuelile avute cu lucrătorul nenorocit.

Pentru slugile economice are să plătească prin primăria comună la cassa de ajutorare în fiecare an de fiecare slugă câte o coroană și 20 bani. A socoti suma aceasta în simbria slugilor, sau a poști dela ei, ca să plătească dinșii, e strîns oprit.

Primăria comună conscrie în fiecare an cu numele pe slugile economice. Dacă cineva n'ar spune numele fiecărui slugă, numai pentru-ca să nu plătească pentru el la an taxa de 1 coroană 20 bani, are să o plătească rău, căci dacă pe un astfel de slugă îl ajunge vre-o nenorocire, acesta are să capete despăgubirea toată dela stăpân.

Bărbatul temător.

A fost în satul nostru un om, care avea femeie frumoasă, dar' ce 'ți-e năzazul că omul era cam hid și pe lângă aceea mai era și prostalău. Stînd lucrul astfel, el o temea de toți, și n'jalusia sa o bătea de multe-ori de toată o vineța. Cugeta, că bătîndu o va face ca să-l iubească, nu se cugeta la aceea că: iubirea nu o poți câștiga cu răul, ci cu binele.

Ba odată, ce 'i a venit lui în minte, — fiind numai siugur acasă — ca să-și spânzure femeia, că doară așa o va face să spună, că mai dragi îi sînt alții ca el. Ea nu era acasă, era în vecini la un frate al dînzei cu cusutul. Merge bărbatul după ea și o cheamă cu buna ca să meargă acasă, ca să-și spună ceva. Muierea pleacă încă voioasă cugetînd, că cine știe ce lucru bun îi va spune. După ce a intrat în casă, s'a pus mutul pe lângă ea cu răul, să spună că pe cine are mai drag? pe el ori pe alții. Biata femeie în spaima ce o cuprinsese nu a putut răspunde nimic.

Sluga neînscrisă ca membru la cassa de ajutorare, pentru taxa plătită de stăpân la cassa are parte de sprijinul ce se dă membrilor estraordinari. Dacă îl ajunge ceva nenorocire, stăpânul are să se îngrijească de dînsul cu doctor și apotecă, să-și dea plata de pe un pătrar de an în bani și în naturale și dacă-î tocmit și cu mîncarea să-î dea și pe aceasta. În zădar s'ar încerca să scape stăpânul de aceste datorințe, căci legea îl silește la ele, dar' dacă nenorocirea s'a întîmplat și stăpânul nu e de vină, cassa are să-î plătească toate cheltuelile ce le-au avut cu vindecarea slugii, apoi dacă sluga a fost bolnav mai bine de o săptămână, cassa îi va plăti pe fiecare zi, dar' cel mult pe 60 zile, câte o coroană. Dacă stăpânul, supunîndu-se legii, s'a îngrijit de vindecarea slugilor, să-și ceară o chitanță despre cheltuelile doctorului și apotecii, aceste să le dea primăriei comunale sau comisiei locale. Ele vor raporta treaba direcției centrale și stăpânul își va primi toate cheltuelile.

Datorințele proprietarilor de mașini.

Cel-ce are mașini de treerat, tăietor de șisică etc e îndatorat să înscrie ca *estraordinari* pe toți lucrătorii, despre cari se știe, că-î poate ajunge mai ușor ceva nenorocire și adecă: pe focar, pe adăpător, pe cei-ce dau snopii la mașină. Taxa de o coroană plătită pentru ei nu o poate trage din simbria și nici nu o poate cere dela dînșii.

Dacă proprietarul de mașini n'ar face lucrul acesta, ca să-î înscrie, lucrătorul, care se nenoroceste, sau la cas de moarte familia lui îl poate pîri pentru cheltuelile avute și atunci, dacă proprietarul n'a fost de vină la nenorocire.

Focarul, adăpătorul sau dătătorul de snopi, dacă s'au înscris altcum în grupa întăia sau a doua ca membru ordinar sau estraordinar, sau care e aplicat ca slugă în economie, nu trebuie înscris de nou de membru; nu trebuie înscrisi nici atunci, când proprietarul în înțelesul punctului următor 'și-a asigurat în general toți lucrătorii.

Vězîndu-o bărbatul că tace, a cugetat că este vinovată, și pentru aceea nu zice nimic. Nici una, nici alta ci o apucă pe femeie și o târăie la spînzurătoare — căci sfoara era pusă de mai înainte la grinda căsii, — 'i-apus gătul femeiei în laț, și cu pumnii haid pelângă ea să spună, și să-î spună că pe cine are mai drag? Biata, toată a fost vinețit și nu mai avea mult, atunci, ca din întîmplare a venit copilul lor acasă — căci avea și copii — dela joc din sat, și vězînd pe mamă sa că vrea să moară, numai decât a fugit la unchiul lui în vecini plîngînd în gura mare. Bietul frate fuge în ruptul capului, ca să se convingă despre adevăr. Pe când sosește acolo, sora lui nu mai când și când sufla și toată era vînată, și mutul sta lângă ea cu muștrări aspre.

Vězînd fratele ce e, numai decât a tăiat sfoara și a pus pe soru-sa în pat, de unde nu s'a sculat două zile, și nici nu s'a deșteptat de loc în acel interval. Apoi urmarea acestei tiranii ne mai pomenite a fost, că și puțina iubire, ce poate că era în inima

Și adecă direcția centrală e îndreptățită, ca pe calea contractului să asigure pentru caz de nenorocire și în general lucrătorii dela mașini. În asigurările acestea nu se amintesc lucrătorii după nume, ci se înseamnă numai numărul celor aplicați la mașină. Cel-ce vrea să-și asigure astfel lucrătorii, să se adreseze primăriei comunale, care îi va explica cât trebuie să plătească și va mai spune și alte lucruri, ce trebuie să știe. (Va urma).

Curțile cu jurați.

Procese pentru omor, calumnie, dar' mai ales procesele politice se judecă înaintea curților cu jurați, de cari mai ales noi Românii, din cauze știute, avem adese-ori parte. Înainte de-a se constitui o curte cu jurați, când e vorba de un proces, presidentul tribunalului pune juraților următoarele întrebări:

Nu este între jurați,

1. Care ar fi vătămătur, respective a denunțat fapta criminală.
2. Care acum este sau a fost soțul sau fidanțatul îngreunatului ori al vătămăturului.
3. Acela, care e în linie dreaptă rudă sau cumnat cu acuzatorul, cu îngreunatul, cu vătămătur sau plenipotențiatul (inputernicitul), respective cu apărătorul, eară în linia laterală e rudă până inclusive la gradul de văr, sau acela, carele e fratele soției, sau bărbatul surorii.
4. Care este în relațiune de adoptator, de părinte crescător cu îngreunatul, cu acuzatul, cu vătămătur sau plenipotențiatul lor, respective cu apărătorul, ori este sau a fost unuia dintre acestia tutor ori curator.
5. Care în cazul judecării sau achitării acuzatului are de-a spera un profit, sau se teme de o daună (pagubă).
6. Care în cauza aceasta a fost ascultat ca martor sau a fungat ca expert, respective este citat în această calitate la pertractarea principală.
7. Care în cauza aceasta a fungat deja ca jurat, acuzator sau ca apă-

acelei femei nefericite, față de bărbatul seu, s'a stîns de tot, și de nu a fost înainte de aceea destrăbălata a fost după cele întîmplate. Și de am cerca în lume, dar' nu în lumea care este așa de mare, ci în un sat numai, și vai! mulți bărbați am afla de aceia, cari cugetă că din ce sînt mai duri și mai tirani față de femeie, cu atîta va fi mai bună și mai sirguincioasă în ale economiei. Dar' grozav se înșeală aceia, cari cred că aceasta procedură este bună, de oare-ce femeia încă are simț ca și bărbatul, ba încă mai fin, și când cineva o vătămă cu nedreptul de sigur, că o doare așa de mult încît nu poate ca de aceea ființă să se mai alipească cu drag, ci numai cu groază și de silă... Apoi vai de iubirea câștigată prin forță, că în aceasta iubire totdeauna este ascuns dorul de răsunare, și acela ori mai curînd, ori mai tîrziu să manifestează.

Cu greu îmi vine a crede, că poți face pe cineva bun cu bătăi și alte prostii, dar' cu binele da, căci vězînd fie femeie, fie bărbat — pe cineva că-î bun, e fin față de el, și de nu

rător, sau ca plenipotențiat al vătămă-
tului.

8. Care nu posedă limba ofi-
cioasă a statului.

9. Acela, care în lista juraților
nu s'ar fi putut înscrie din motivul de
scădere trupească sau spirituală, sau
pentru aceea, că în contra dînsului este
procedura criminală în curs, sau în con-
tra lui este ordinar concurs, sau pu-
nerea sub curatelă, sau în privința că-
ruia împrejurările acestea s'au întîmplat
mai târziu

După-ce au răspuns jurații la ace-
ste întrebări și nu s'a aflat, care n'ar
fi bun de jurat, se constituie și proce-
sul începe cu ascultarea celui învi-
novățit.

PARTEA ECONOMICĂ.

Alegerea seminței.

— O mică socoteală. —

Despre alegerea seminței s'a vorbit
de multe-ori în »Foaia Poporului« și
cu toate acestea tot ni-se pare, că nu
s'a vorbit destul. Pentru-ce? Pentru-că
Românului nu-'i poți toca destul la
ureche, că prea de multe-ori cruță la
tărîțe și risipe la făină. Asta o face
el mai ales și la cumpărarea seminței.
Sute și sute de mii de coroane iasă
din șerparul plugarului nostru pentru
semințe, dar' parte mare din banii ace-
stia sînt dați în vînt. El nu prea își
bate capul, că ce fel de semință cum-
pără și de unde. E vorba să 'i-se pară,
că e semința cerută de el. Că e ve-
ritabilă etc., cu asta nu-'și bate fiecare
capul și din pricina asta are apoi per-
deri. Ca să ne scăpăm de acestea,
trebuie să știm, dela ce atîrnă valoarea
seminței.

O semință e bună, dacă e veri-
tabilă, curată și încolțește bine.

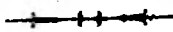
Veritabilă e semința, când în-
tr'adevăr e dela acel fel de plantă, al
cărei nume îl poartă. Semința de lu-
cernă o poate ori-cine ușor deosebi de
cea de trifoiu, dar' cea de trifoiu ita-
lian de cea de trifoiu franțozesc mai

greu. În privința aceasta se înșală
foarte mulți plugari, adică îi înșală ne-
gustorii înșelători. De o astfel de pa-
gubă ne putem păzi cumpărînd sē-
mîntă numai dela firme cunoscute de
cinstite.

Valoarea unei semințe atîrnă și
dela curățenia ei. E știut, că în 100
chlgr. de semință de trifoiu se află tot-
deauna și câteva kilograme de nēsip,
pleavă și semințe de burueni. Într'un
catalog de semințe trebuie să spună
deci negustorul cinstit totdeauna, cât
de mare e curățenia seminței. Cură-
țenia se spune în procente și se în-
semnează în cataloagele nemțești cu
litera R. Dacă vedem într'un loc R.
90%, asta va să zică, că numai 90 klgr.
sînt semință curată, celelalte 10 klgr.
sînt semințe de burueni.

De cea mai mare însemnătate e și
puterea de încolțire a seminței. Într'un
catalog (nemțesc) vedem însemnat d. e.
la trifoiu lângă R. 90% și K. (puterea
de încolțire) 80—84%. Ce va să zică
asta? Asta va să zică, că din semințele
curate de trifoiu încolțesc 80—84 fire,
celelalte 16—20 sînt sterpe. Așadară
din 100 klgr. semință sînt numai
90 klgr. curată și din acestea numai
80—84% (mijlocie 82) încolțesc. Dacă
înmulțim curățenia cu puterea de în-
colțire, și productul îl dividăm cu 100
căpătăm *valoarea de folosință* a sē-
mîntei, d. e. $90 \times 82 = 7380 : 100 = 73.80$,
adică din 100 klgr. numai 73 kgr. și
80 decagr. au valoare, restul de 26 klgr.
20 dkgr. nu plătește nimic.

Se înțelege, că nu ne prea putem
încrede nici în cifrele, ce ni-le spune
ori-ce negustor de semințe, de aceea ar
fi bine, ca la cumpărare să se întovă-
rășească mai mulți plugari și să cum-
pere semința în saci plombați, căci
aceasta e cercetată la o stațiune de
control, care a însemnat pe ea proce-
nte curățeniei și a puterii de încolțire.
Aici încă ajută foarte mult societățile
Raiffeisen, căci acestea pot cumpăra sē-
mîntă mai multă deodată, fiind sigure,
că vor nimeri-o bună.

vei ave iubire fată cu acel cineva, n'ai nici
simpatie, ci numai ură, totuși în urma pur-
tării bune și umane, îl iubește, are atragere
cătră dînsul, zi de zi îi dorește societatea. Din
contră, când oare-cine recurge la tirăni, atunci
își poate lua adio dela iubire, din partea ce-
lui atacat. Nu omul, care posedă așa multe
însușiri bune, sau rele, după-cum vom lua lu-
crul, ci animalul, care este mai dedat cu su-
punerea și cu suferințele zilnice, încă dacă
vede că ori-cât merge, ori câtă greutate poartă
stăpănul nu-'i mulțumit cu atîta, ci tot mai
mult îl împovorează, și din obicei nu-'l cruță,
zēu dela un timp se urește și ori nu mai
voește a purta greul ce îl pune stăpănul în
spinare, ori la cas când totuși nu poate scăpa
din mîna lui nemiloasă, atunci 'i-se supune
și pleacă mai departe cu capul în pămînt și
fără de nici o voie. Pe când, de 'l ar lăsa
cu buneță și în loc de bătaie și tirăni, 'i-ar
da mîncare bună și apă curată și la timp,
cu cât drag, și cu câtă voie ar merge și omul
ar ave folos îndoit de mult, pentru-că ar ave
spor îndoit în lucrul seu. . .

Aceasta ar trebui să o aibă ori-cine în
vedere, dar' cu deosebire cei dela putere. . .
Cum de exemplu sînt și puternicii de azi, că
încă cu forța voesc a câștiga iubirea naționa-
lităților din asta țeară, fac și ei ca omul de-
spre care am vorbit la început. Dar' cu asta
nu pot să-și ajungă scopul nici când. Ci cu
binele mai zic, că vor pute face isprăvuri bune,
cu buna și cu încetul departe ajunge omul,
însă graba strică treaba. . . și 'i pace bună
de bine.

Apoi știut este, că nici-când cu pelin
nu câștiga frați adevărați pentru-că pelinul
este amar. Apoi să mai amărăști amarul e
de prisos, căci și așa dăstul de amar este. . .
Ci cu zahar apoi câștiga frați de cruce, și cu
dreptate. . . cari nici-când nu te părăsesc,
fie în bine, fie în rău. . . Căci și omul, de-
spre care am scris la început, ori-cât a voit
sē-'și silească femeea ca să 'l iubească, și ori cât
a voit el prostul să între în inima ei, cu bă-
tăi și spânzurătoare n'a putut, ci mai mult a
fost urit, și în loc de iubire a câștigat nu
numai ură, dar' o așa ură, încât nici când a

Dela reuniunile noastre de înmormîntare.

— Adunarea reuniunii din Bistrița —

În anul trecut dl Dr. G. Tripon-
advocat în Bistrița, mînat și dînsul de
dorul, de-a vedea în comunele noastre
înfîințându-se cât mai multe reuniuni
de interes economic, ne-au pus la dis-
poziție statutele »Reuniunii I. de în-
mormîntare a locuitorilor români gr.-cat.
din Bistrița«. Noi le-am publicat anul
trecut cu atît mai mare plăcere, că
ele erau făcute și revizuite de un om
cunoscător în legi, așa că toți cei-ce
'l-au urmat, sau îl vor urma, numai câ-
știga vor pute din aceasta. Ca să se
vadă, ce ispravă face harnica reuniune
din Bistrița, lăsăm să urmeze, după »R.
B.« raportul despre adunarea ei gene-
rală din 15 Febr a. c.

Președintele Dr. Gavriil Tripon a
deschis ședința cu un avîntat cuvînt
de deschidere. Membrii verificatori ai
procesului verbal au fost designați domnii
Teodor A. Bogdan, George Matheiu și
Ioan Horhondariu.

Se ceteșta raportul direcțiunii îm-
preună cu rațiociniul cassarului pe anul
de gestiune 1902 și în legătură cu ace-
sta raportul comitetului de revisiune
— din care rezultă, că direcțiunea în
decursul anului a ținut 8 ședințe, în
cari s'au rezolvat afacerile curente.

Reuniunea în decursul anului a
avut 600 membri și s'au întîmplat 10
căsuri de moarte plătindu-se pentru ace-
stea suma de 1257 cor. 50 bani; ear'
locurile vacante au fost ocupate prin
primirea și întrarea membrilor prenotați.

Averea reuniunii a sporit cu 1793
cor. 80 bani, ridicându-se la conside-
rabila sumă de 9941 cor. 01 ban; do-
vadă că reuniunea prosperează asigu-
rînd mult bine poporului ce o susține.

După-ce ce se cetesc toate rapoar-
tele s'a dat absolutul pentru gestiu-
nea anului 1902, ear' membrii direcți-
unii și ai comitetului de revisiune își
depun mandatul pentru a se face o
nouă alegere. Membrii reuniunii aleg
pe un ciclu de 3 ani: de director-pre-
ședinte: Dr. Gavril Tripon, adv.; vice-
președinte: Stefan Poruțiu, cassar la

murit biata femeea nu 'l-a suferit lângă patul
ei de durere, ci 'l-a mînat de acasă ca să
nu o nădușească și atunci. . . Femeea a
murit de vre-o 6 ani, și se odihnește, el a
rēmas și e vai de el, căci până a trăit ea
toate le avea la casă, dar' de când a murit,
sērăcia s'a încuibat în casa lui, bătaia lui
D-zeu 'l-a ajuns, și acum o poate plînge, căci
ea nu-'i, nu 'i-a lăsat-o D-zeu, căci nu a me-
ritat, fiindcă a batjocorit-o.

De ar fi tractat el bine cu ea, poate că
și astăzi ar trăi și el ar fi fericit și copilașii
lui n'ar fi orfani, și de ar fi fost bun, sigur
'l-ar fi iubit cu timpul, deși la început poate
că nu 'l-a iubit, și se poate că numai la în-
demnul altora s'a măritat după el. De alt-
fel și datina de-a îndemna pe cineva la căsă-
torie, încă este foarte rea. Pentru că nu la
toți oamenii le place a mîncă din una și
aceeași mîncare, la unul îi place una, la al-
tul alta și așa mai departe. Intocmai așa
stă lucrul și cu căsătoria, la bătrîni le place
feciorul (ori fata) care este cu avere, ca să
aibă cu ce trăi mai ușor. La tineri O! ei

Statele-Unite.

Camera a acceptat raportul comisiunii despre proiectul de lege referitor la scutul contra *anarhiștilor*. Proiectul stabilește pedeapsa de moarte pentru orice individ, care ar uide pe presidentul, vice-presidentul sau alt funcționar, asupra cărui ar pute trece datorințele presidentului. Același pedeapsă e hotărâtă pentru uciderea unui ambasador sau trimis acreditat la Statele Unite.

Camera a votat *budgetul marinei*. In el se prevede construirea de vase noue de război și formarea trupelor de marină.

Chestiunea Negrilor începe să neliniștească guvernul. In statele sudice li s'a detras Negrilor dreptul electoral. Aceștia s'au pretutindeni mestin-guri uriașe de protestare.

Presidentul Roosevelt e favorabil după pentru Negri.

Știri mărunte.

In urma biruinței celei noue a pretendentului, trupele marocane sunt demoralizate. Sultanul a vrut să intre in pertractări cu pretendentul, acesta cere însă ca primă condiție alungarea Europeanilor din Maroco

In parlamentul englez s'a prezentat raportul despre înființarea unor noue corpuri de armată.

«New-York-Herald» scrie, că pregătirile cele mari din arsenalele Statelor unite sunt făcute cu scopul de a inarma vase de război, cari vor fi trimise in Europa. ca aceasta să se convingă despre puterea formidabilă a Statelor unite.

Organizațiunea mișcării revoluționare in Macedonia.

Comitetele macedonene in Bulgaria au mare influență asupra mișcării revoluționare din Macedonia, dar' influența covârșitoare asupra insurecțiunii in Macedonia o au comitetele, cari se află in interiorul Macedoniei. Aceste comitete stăpânesc toată provincia. Despre organizația și importanța alianței secrete din Macedonia in Europa nu se știe aproape nimica.

Zisrul «Newoje Vremja» publică o scrisoare din Balcani, cu detalii interesante asupra organizației amintite. In aceeași scrisoare se cuprind și câteva detalii asupra vizitei contelui *Lambsdorff* in Sofia. Ministrul președinte *Danoff* a făcut pe contele *Lambsdorff* atent, că Bulgaria nu poate fi trasă la răspundere, decât pentru activitatea comitetelor macedonene aflătoare in principat, nu însă pentru activitatea celor, cari fac parte din alianța secretă din Macedonia însăși, care singură are conducerea in mâinile sale. Deosemena și delegații acestor comitete din Macedonia, prezentând contelei *Lambsdorff* un memoriu, susțineau, că alianța secretă din Macedonia este adevărată conducătoare a întregii mișcări.

Organizația alianței secrete din Macedonia, care s'a început înainte de asta cu 11 ani, poate fi considerată actualmente ca desăvârșită. Inarmarea generală a populației, împărțirea cetele organizate in toată Macedonia, cari fac serviciul polițienesc și organizația supravegherii secrete — toate acestea sunt deja executate. Toată Macedonia, afară de localitățile din apropierea frontierei

sârbești, este împărțită in mici districte și in fiecare din aceste districte operează 1—2 cete (bande). Astfel de cete se află in Macedonia vr'o opt sute. Fiecare cetă este compusă din câte opt membri. Majoritatea membrilor sunt Bulgari, se află însă membri și din alte naționalități macedonene.

Conducătorii cetele sunt aproape exclusiv învățători macedoneni, cari sunt deja politicește compromiși. Cetele acestea alcătuiesc o cadru pentru formarea altor bande revoluționare. In timp de pace problema cetele conșă in a ține viu spiritul revoluționar in populație, a se răsbuna pentru crudelitățile comise, a omori spioni și funcționari crudeli, a contra-banda arme și a escorta diferite transporturi.

Din momentul, ce se înserează, stăpânirea Turciei in Macedonia încează și locul ei il ea alianța secretă. Pentru timpul de noapte, Turcii, și chiar și micile detașamente de trupe regulate se închid in locuințele lor. Chiar și la frontieră, care ziua este păzită de numeroase detașamente de trupe, noaptea încetează orice pază din partea Turcilor. Păzitorii turci stau liniștiți in gheretele lor și nu se mișcă nici chiar când se apropie cetele. Revoluționarii pot astfel foarte ușor să aducă arme. Curierii bulgari într'o noapte pot trece granița bulgaro-română și in aceeași noapte să se întoarcă îndărăt. In timpul zilei cetele sunt ascunse in munți. Din ascunzătoarele lor baricadate cu trunchiuri de lemne împușcă asupra Turcilor și li oulă la pământ ca pe niște rațe sălbatice. Când se apropie vr'un pericol, cetele se avertisază prin signale. Serviciul de sentinelle il fac femeile, cari se află la fiecare cetă. Popoara, care cunoaște toate secretele cetele, il apără și scutește. La sărbători se duc la biserică, în discursuri revoluționare și în judecăți. Puterea organizației interne este așa de mare, încât poporul nu se duce să caute dreptate la judecătoriile turcești, ci la judecătoriile alianței. Chiar și dispensații de căsătorie se impart de către alianța secretă. Nesupunerea se pedepsește foarte aspru. Pedepsele se dictează de către comitetul secret, despre care nimeni nu știe, unde residează. In anii din urmă s'au săvârșit in Macedonia sute de omori misterioase, ale căror victime erau spionii sau trădătorii. Două din trei părți din aceste victime erau Bulgari, restul Turci, Sârbi și Greci. Organizațiunea aceasta este un puternic factor al mișcării revoluționare in Macedonia și ține populația veșnic in agitație și in groază.

Dela „Asociațiune”.

— Concurs. —

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru *Dicționarul toponomastic geografic al unui comitat locuit de Români* in Ungaria și Transilvania.

Premiul lucrării va fi 500 de coroane.

Lucrările vor trebui prezentate până la 1 Martie 1904 la adresa prezidiului «Asociațiunii».

Secțiunea istorică va censura lucrările înaintate și in privința premiării va face propunere ședinții plenare a secțiunilor, care va decide in merit. Premiul nu se poate divisa, ci trebuie dat întreg lucrării celei mai bune, dar' «Asociațiunea» poate intra la învoială cu autorii lucrărilor nepremiate pentru tipărirea lor. Opul premiat se va tipări pe șerpele «Asociațiunii» in 500 exemplare, din cari 100 se vor da in posesiunea autorului. Opul tipărit se va pune in vânzare cu preț potrivit. Secțiunea istorică este însă îndreptățită, ca după trebuință să dispună tipărirea lucrărilor primite și numai in «Transilvania», organul oficial al «Asociațiunii». Numele autorilor să se alătore in plicuri sigilate. Plicul cu numele autorului premiat se va desface după decizia in merit al ședinții plenare a secțiunilor.

Dicționarul de sub întrebare trebuie să conțină toate orașele, satele și cătunele comitatului respectiv și la fiecare oraș, sat ori cătun trebuie să se aducă următoarele date:

1. Numele românesc al comunei (oraș, cătun) Cum îi zic alte neamuri locuitoare in comună? Numele oficială. Ce nume a avut eventual in vechime? Ce legende ori tradițiuni sunt asupra numelui românesc al comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt.

2. Numele apelor, insulelor, munților, dealurilor și — încât ar fi de interes — să se înșire și coastele munților și ale dealurilor, pădurile, poienile, livezile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, potecile, oracurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. Descrierea geografică a tuturor acestor localități.

3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele.

4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor.

5. Instituțiunile culturale românești (biserică, școale, societăți, asocieri).

6. Câtă proprietate de pământ se află in posesiunea Românilor (jughere catastrale)?

Datele cuprinse in punctele 4—6 se vor espune lângă numele comunei respective arătându-se totodată poziția oficială a comunei (oraș municipal, oraș cu magistrat regulat, comună mare, comună mică), precum și cercul pretorial, de care se ține comuna.

Numirile localităților adunate in chipul acesta se vor așeza și se vor scrie in ordine alfabetică.

Din ședința comitetului central al «Asociațiunii» pentru literatura română și cultura poporului român, ținută in Sibiu la 5 Febr. 1903.

Convocare.

Domnii membri ai «Fondului pentru înființarea unei școale române de fetițe in Cluj» sunt rugați să binevoiască a participa la *adunarea generală*, ce va ave loc Marți, in 3 Martie a. c. la orele 3 p. m., in localitățile casei române din Cluj.

A P E L

In cauza albumurilor Reuniunii române din Sibiu.

Am fost publicat, sînt acum cîteva s pt m ni, cunoscuta „Inştiinţare” insoţită de un „Apel” in cauza albumurilor.

Deşi publicat in mai toate ziarele noastre, apelul n'a aflat, durere, resunetul cu drept cuv nt aşteptat. Fapt este, că din numeroase ţinuturi rom nesci, in parte foarte intinse şi bogate in chindiseli şi ţesături, până acum n'a intrat chiar nimic resp. aproape nimic, ca şi c nd am fi urmărind cutare scop de interes local.

R m ne dar să inon m din nou, că lucrarea ce indeplinim reclamă sprijinul şi in-trevenirea publicului românesc de pretutindena.

Pentru de-a inlesni orientarea, inɡ duit să-mi fie a reproduce in cele următoare textul apelului amintit, fireşte cu schimbările, cari au intervenit de atunci incoace.

In vorbirea ţinut  de subscrisul president când cu deschiderea expoziţiei industriale s'a fost scos la iveală planul de a se intocmi 2 albumuri, unul de brod rii şi alte cusături ţer neşti, fireşte alese şi a avea frumoase, altul de ţesături: covoare, c trinţe, şorţuri, culmi, ştergare, merindeţe, br ne, feţe de perini, de masă etc. Totodată s'a pus in vedere edarea unui al treilea album artistic, cuprinz nd desemnuri in culori, tipărite intocmai după original.

Aproape de neinchipuit este, c t de in-cordat  şi obositoare muncă ne-a cauzat expoziţia şi pregătirile cu s pt m ni inainte. St ruitori in să cum făgăduisem a r m n  şi in viitor, comitetul reuniunii noastre agricole a fost convocat fără zăbavă şi, in toiul expoziţiei, a ţinut o şedinţă, in care, la propunerea motivată a presidentului, s'a luat hot r rea de a se pregăti 3 albumuri, unul in 4 exemplare la fel pentru brod rii şi alte cusături, altul ear şi in 4 esemplare la fel pentru ţesături cum şi un album tipărit in 600 esemplare, laolaltă dar' 9 albumuri.

Intr'aceea s'a ivit trebuinţa de a intocmi din ţesături câte 2 albumuri osebite, unul pentru modele de păr şi l n  şi altul pentru cele de bumbac. Prin grămădirea in acelaş album, acesta ar fi devenit prea gros. In total deci se pregătesc nu mai puţin de 13 albumuri, unul tipărit in culori şi 3 in câte 4 exemplare la fel.

In scopul copi rii şi reproducerii am fost reţinut, din obiectele expoziţiei, vre-o 300 piese, alese cu inɡrijire de mai nainte.

Albumul tipărit in culori va fi alcătuit din vre-o 40 cartoane in mărime de 25/35 cm. Preţul se va urca la vre-o 8000 cor. Până acum au apărut 5 cartoane, in f ţiş nd mai multe covoare.

Ca material de copiat ne-a servit deo-camdată ceea ce reţinusem din expoziţie, aşadar' in cea mai mare parte cusături şi ţesături din comitatul Sibiului, care va ocupa aproape jumătate din albumuri. Planul nostru in s  a fost şi a rămas să inzestr m albumurile cu modele din toate ţinuturile rom neşti mai de seamă, string nd astfel in acelaş mănunchiu, ceea-ce a iscodit şi pl smuit geniul femeilor române, aşa zic nd de pretutindena.

Sînt la noi, aşa ştim, multe doamne şi domnişoare şi ţerance, cari urmăresc cu viu interes lucrarea noastră, care, de prevăzut e, va cuceri, la timpul său, admiraţia obştească.

A face dar' parte din albumuri, fie şi numai cu 2—3 brod rii sau ţesături, fireşte bine alese şi proprii cutărui ţinut, este o cinste, pe care bucuros o imbi m cu rugarea călduroasă de a ni-se trimite, in scopul copi rii, obiecte de felul indicat.

Binevenite vor fi mai ales cusături şi ţesături a avea frumoase şi originale, aşadar' neaşe rom neşti şi aparţin nd la portul obştesc in cutare ţinut sau comună.

Int ietate dăm obiectelor foarte vechi, fie şi spălăcite şi mărar stricate inc tva. Cu c t ele vor fi mai vechi, de 20—30 sau doară peste 100 ani, cu at t mai bine.

Obiecte modernisate şi parad nd in zugrăveli şi colori străine gustului artistic românesc de giaba ni-s'ar trimite, menirea albumurilor fiind stringerea şi conservarea mai ales a minun ţiilor artistice şi aşa foarte numeroase şi erezite din moşi strămoşi.

Dec t ear şi obiecte multe şi de a doua m n , mai bine puţine, dar' alese şi in adevăr frumoase. Buni bucuroşi am fi şi dacă trimiterea ar fi mărginită la câte 4—6 obiecte de fiecare ţinut. Aşadar' obiecte puţine, dar' a avea m ndre, originale şi din ţinuturi c t mai numeroase.

F ind că şi aşa vor ocupa, reamintim, aproape jumătate din cuprinsul albumurilor, *comunele din comitatul Sibiului să nu se trimită decât cel mult obiecte de o vechime neobiciuit , nu şi altele.*

Cu at t mai binevenite vor fi obiectele ce ni s'ar fi trimi nd din celelalte comitate, şi mai ales din multele ţinuturi, unde vechiul şi m ndrul port românesc continuă a se menţine.

Spre a intimpina confuzia şi in-curc turile, *este neapărat a se inzestra fiecare obiect de trimis cu c te o faşioar , cusută bine şi cuprinz nd: numele comunei şi al proprietarului, eventual vechimea (socotită după ani), obiectului, preţul v nz rii şi alte notiţe de interes pentru noi. Un preţios serviciu ni-s'ar face, dacă ni-s'ar imp rt şi apriat şi intocmai, care e numirea locală ce o dau ţerancele cutărei g teli cusute, d. e. „altiţ ”, „ciupag ”, „bănuţi”, „pui pe dos”, „cheiţ ”, „ciocănele” sau altcum. Numirile proprii diverselor ţesături ori ale cutărei g teli ţesute, d. e. „varg ”, „alesuri” şi c. l., de asemenea ar trebui imp rt şite, dacă e să putem stringe şi pune in serviciul obşteii multele numiri adese interesante, feliurite şi a bună seama instructive. La brod riile imbinată s'ar put  alătura o schiţă făcută din simple linii, inzestrate cu numirile locale ţer neşti.*

Comitetele vrednicelor noastre Reuniuni de femei, de asemenea preotesele, inv ţ to-resele, not r şitele şi preste tot doamnele noastre, cuv nt avem a spera, vor premerge cu bun exemplu, at t in alegerea şi stringerea c t şi inzestrarea cu numiri in regulă a obiectelor de trimis.

De c nd cu expoziţia, facut-am un modest inceput cu stringerea de brod rii (chin-diseli), ţesături şi alte obiecte foarte vechi. Inɡ duit fie-ne să reinoim acum şi prin tipar rugarea de a ni-se trimite in cinste asemenea obiecte, pe seama colecţiei incepute.

De altcum gata s ntem a şi cumpăra pe bani ceea-ce ni-s'ar imbia, cu preţuri, fireşte, moderate.

La cumpărare vom da int ietate obiectelor, cari s'ar fi deosebind prin frumuseţă artistică şi vechime neobiciuit , aparţin  ele la industria casnică sau fiind modele ori vase străvechi, scule de lemn sau metal, icoane,

cărţi, lucruri filigrane şi c. l. *Binevenite vor fi mai ales obiectele de insemnătate istorică sau artistică.*

Ca de incheiere amintim pe scurt, că la pregătirea alor 13 albumuri se cer spese de peste 10,000 cor., poate şi mai mari.

Această sumă, negreşit foarte mare pentru o reuniune ca a noastră, se va put  acoperi abia pe jumătate din v nzarea albumurilor de tipărit. Pentru acoperirea considerabilului rest trebui-va să int rvin  obştea românească, in serviciul şi cinstea căreia puse vor fi albumurile noastre.

Colecta s'a fost deschis la espozitie, prin amicul şi v.-pres. nostru, ad nc regretatul Dr. D. P. Barcianu cu suma de 100 cor. Au urmat d-na Constanţa Barcianu, care a contribuit 30, d-ra A. Oltean 20, ear' domni: adv. Dr. E. P t cian 10 şi G. Borzea, notar com. 2 cor. Următorii domni oaspeţi, veniţi din România, contribuiri şi anume: S. Beloescu 10, D. Ureche 5, C. C. Georgescu 2, N. Manole 5, C. Roth 5 şi N. Mandrea 18 cor. 92 bani (20 lei).

Cu deosebită satisfacţie am aflat, deo-camdată privatim, că direcţiunea institutului „Ardeleana” ar fi propun nd adunărei generale votarea sumei de 200 cor., ear direcţiunea institutului „Auraria” de 100 cor.

D-nul M. Cirlea, notar public in Abrud, ne-a trimis, zilele aceste, 25 cor.

Dela intemeietorul şi directorul băncii naţionale a României, dl E. Carada, am primit o scrisoare, in care acest generos şi ilustru patriot s'a declarat gata a cumpăra din albumurile tipărite exemplare in preţ de 500 lei.

R ndul e acum la cărturarii nostri, cărora le adresăm rugarea să binevoiască a contribui, care c t poate şi-l trage inima de dragul unei lucrări de mare interes cultural şi naţional cum este edarea albumurilor des-amintite.

Intre cei cu dare de m n  şi pătrunşi de importanţa albumurilor, se vor afla, aşa sperăm, şi de cari vor ţine să contribue cu sume mai mari. Reuniunile noastre de femei vor aduce şi ele prinosul cuvenit, deasemenea celelalte reuniuni culturale in frunte cu „Asociaţiunea”, instituturile economice-financiare, cărturarii orăşeneşti şi toţi şi toate cari vor, impreună cu noi, să inalţe arta ţerancei române şi să dee acului şi răsboiului românesc av ntul meritat.

In faţa muncii ce indeplinim şi a jert-felor grele ce pe altarul neamului aducem, cu dragă inimă, cu abnegaţie şi zel fără preget, intemeiată apare speranţa că, in scopul copi rii, se vor trimite obiecte frumoase şi originale din mai toate ţinuturile rom neşti şi că in acelaş timp vor incurge, pe seama confecţionării albumurilor, număroase daruri in bani, cum şi obiecte foarte vechi, pe seama colecţiei atinse mai sus.

In sfirşit amintim, că lucrările pentru gătirea albumurilor se continuă din r spuţeri şi că p n  la S. S. Paşti, aşa credem, albumurile vor fi isprăvite, abstracţie f c nd de albumul litografic, care şi el va fi gata preste vre-o 5—6 luni. Neapărat este in să, ca publicul nostru şi in deosebi cărturarii, reuniunile culturale şi instituturile financiare să int rvin , c t mai grabnic, cu sprijinul lor moral şi bănesc.

Demetriu Comşa,

presidentul Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.

Cassa de ajutorare.

(Urmare).

Datorințele stăpânilor (patronilor).

În înțelesul legii acesteia stăpânii au datorințe față de lucrători și față de slugile lor.

Și adecă, dacă pe lucrătorul înscris în grupa primă sau a doua în decursul lucrului îl ajunge o nenorocire, stăpânul e îndatorat să meargă îndată după doctor și nenorocirea lucrătorului să o facă cunoscută primăriei comunale, sau dacă este, comisiei locale. Afară de acestea e îndatorat să *anticipeze* (să plătească înainte) cheltuelile de vindecat și dacă bolnavul nu e în stare să lucreze nici după o săptămână, e îndatorat să plătească în decurs de 60 zile câte o coroană pe zi lucrătorului nenorocit.

Se înțelege de sine, că dacă stăpânul n'a fost de vină la nenorocirea lucrătorului, cassa îi va răsplăti toate cheltuelile avute cu vindecarea și ajutorul dat lucrătorului. Dacă vre-un stăpân ar fi atât de neomenos, încât n'ar asculta de porunca legii și n'ar anticipa cheltuelile de vindecat și n'ar da ajutorul convenit la zi, primăria comunală făcând raport direcției centrale, aceasta se îngrijește numai decât de lucrător. Stăpânul n'a ajuns la nimica prin sgârzenia lui, pentru-că legea drept pedeapsă va scoate dela dînsul toate cheltuelile avute cu lucrătorul nenorocit.

Pentru slugile economice are să plătească prin primăria comunală la cassa de ajutorare în fiecare an de fiecare slugă câte o coroană și 20 bani. A socoti suma aceasta în simbria slugilor, sau a pofti dela ei, ca să plătească dinșii, e strins oprit.

Primăria comunală conscrie în fiecare an cu numele pe slugile economice. Dacă cineva n'ar spune numele fiecărui slugă, numai pentru-ca să nu plătească pentru el la an taxa de 1 coroană 20 bani, are să o plătească rău, căci dacă pe un astfel de slugă îl ajunge vre-o nenorocire, acesta are să capete despăgubirea toată dela stăpân.

Bărbatul temător.

A fost în satul nostru un om, care avea femeie frumoasă, dar' ce 'ți-e năzuzul că omul era cam hîd și pe lângă aceea mai era și prostălu. Stînd lucrul astfel, el o temea de toți, și n'jalusia sa o bătea de multe-ori de toată o vineța. Cugeta, că bătîndu o va face ca să-l iubească, nu se cugeta la aceea că: iubirea nu o poți câștiga cu răul, ci cu binele.

Ba odată, ce 'i-a venit lui în minte, — fiind numai siugur acasă — ca să-și spînzure femeia, că doară așa o va face să spună, că mai dragi îi sînt alții ca el. Ea nu era acasă, era în vecini la un frate al dînzei cu cusutul. Merge bărbatul după ea și o cheamă cu buna ca să meargă acasă, ca să-și spună ceva. Muierea pleacă încă voioasă cugetînd, că cine știe ce lucru bun îi va spune. După ce a intrat în casă, s'a pus mutul pe lângă ea cu răul, să spună că pe cine are mai drag? pe el ori pe alții. Biata femeie în spaima ce o cuprinse nua putut răspunde nimic.

Sluga neînscrisă ca membru la cassa de ajutorare, pentru taxa plătită de stăpân la cassa are parte de sprijinul ce se dă membrilor estraordinari. Dacă îl ajunge ceva nenorocire, stăpânul are să se îngrijească de dînsul cu doctor și apotecă, să-și dea plata de pe un pătrar de an în bani și în naturale și dacă-și tocmit și cu mîncarea să-și o dea și pe aceasta. În zădar s'ar încerca să scape stăpânul de aceste datorințe, căci legea îl silește la ele, dar' dacă nenorocirea s'a întîmplat și stăpânul nu e de vină, cassa are să-și plătească toate cheltuelile ce le-au avut cu vindecarea slugii, apoi dacă sluga a fost bolnav mai bine de o săptămână, cassa îi va plăti pe fiecare zi, dar' cel mult pe 60 zile, câte o coroană. Dacă stăpânul, supunîndu-se legii, s'a îngrijit de vindecarea slugilor, să-și ceară o chitanță despre cheltuelile doctorului și apotecii, aceste să le dea primăriei comunale sau comisiei locale. Ele vor raporta treaba direcției centrale și stăpânul își va primi toate cheltuelile.

Datorințele proprietarilor de mașini.

Cel-ce are mașini de treerat, tăietor de șisică etc e îndatorat să înscrie ca *estraordinari* pe toți lucrătorii, despre cari se știe, că-și poate ajunge mai ușor ceva nenorocire și adecă: pe focar, pe adăpător, pe cei-ce dau snopi la mașină. Taxa de o coroană plătită pentru ei nu o poate trage din simbria și nici nu o poate cerc dela dînșii

Dacă proprietarul de mașini n'ar face lucrul acesta, ca să-și înscrie, lucrătorul, care se nenoroceste, sau la cas de moarte familia lui îl poate pîrî pentru cheltuelile avute și atunci, dacă proprietarul n'a fost de vină la nenorocire.

Focarul, adăpătorul sau dătătorul de snopi, dacă s'au înscris altcum în grupa întăia sau a doua ca membru ordinar sau estraordinar, sau care e aplicat ca slugă în economie, nu trebuie înscris de nou de membru; nu trebuie înseriși nici atunci, când proprietarul în înțelesul punctului următor 'și-a asigurat în general toți lucrătorii.

Vězîndu-o bărbatul că tace, a cugetat că este vinovată, și pentru aceea nu zice nimic. Nici una, nici alta ci o apucă pe femeie și o tărăie la spînzurătoare — căci sfoara era pusă de mai înainte la grinda căsii, — 'i-apus gâtul femeiei în laț, și cu pumnii haid pelîngă ea să spună, și să-și spună că pe cine are mai drag? Biata, toată a fost vinețit și nu mai avea mult, atunci, ca din întîmplare a venit copilul lor acasă — căci avea și copii — dela joc din sat, și vězînd pe mamă sa că vrea să moară, numai decât a fugit la unchiul lui în vecini plîngînd în gura mare. Bietul frate fuge în ruptul capului, ca să se convingă despre adevăr. Pe când sosește acolo, sora lui nu mai când și când sufla și toată era vînată, și mutul sta lângă ea cu muștrări aspre.

Vězînd fratele ce e, numai decât a tăiat sfoara și a pus pe soru-sa în pat, de unde nu s'a sculat două zile, și nici nu s'a deșteptat de loc în acel interval. Apoi urmarea acestei tiranii ne mai pomenite a fost, că și putina iubire, ce poate că era în inima

Și adecă direcția centrală e în dreptătită, ca pe calea contractului să asigure pentru caz de nenorocire și în general lucrătorii dela mașini. În asigurările acestea nu se amintesc lucrătorii după nume, ci se înseamnă numai numărul celor aplicați la mașină. Cel-ce vrea să-și asigure astfel lucrătorii, să se adreseze primăriei comunale, care îi va explica cât trebuie să plătească și va mai spune și alte lucruri, ce trebuie să știe. (Va urma).

Curțile cu jurați.

Procese pentru omor, calumnie, dar' mai ales procesele politice se judecă înaintea curților cu jurați, de cari mai ales noi Românii, din cauze știute, avem adese-ori parte. Înainte de-a se constitui o curte cu jurați, când e vorba de un proces, presidentul tribunalului pune juraților următoarele întrebări:

Nu este între jurați,

1. Care ar fi vătămatur, respective a denunțat fapta criminală.

2. Care acum este sau a fost soțul sau fidanțatul îngreunatului ori al vătămaturului.

3. Acela, care e în linie dreaptă rudă sau cumnat cu acuzaturul, cu îngreunaturul, cu vătămatur sau plenipotențiatul (inputernicitul), respective cu apărăaturul, eară în linia laterală e rudă până inclusive la gradul de văr, sau acela, carele e fratele soției, sau bărbatul surorii

4. Care este în relațiune de adoptatur, de părinte crescatur cu îngreunaturul, cu acuzaturul, cu vătămatur sau plenipotențiatul lor, respective cu apărăaturul, ori este sau a fost unuia dintre acestia tutor ori curator.

5. Care în cazul de judecării sau achitării acuzaturului are de-a spera un profit, sau se teme de o daună (pagubă).

6. Care în cauza aceasta a fost ascultat ca martor sau a fungat ca expert, respective este citat în această calitate la pertractarea principală.

7. Care în cauza aceasta a fungat deja ca jurat, acuzatur sau ca apă-

acelei femei nefericite, față de bărbatul seu, s'a stîns de tot, și de nu a fost înainte de aceea destrăbălată a fost după cele întîmplate. Și de am cerca în lume, dar' nu în lumea care este așa de mare, ci în un sat numai, și vai! mulți bărbați am afla de aceea, cari cugetă că din ce sînt mai duri și mai tirani față de femeie, cu atîta va fi mai bună și mai sirguincioasă în ale economiei. Dar' grozav se înșeală aceia, cari cred că aceasta procedură este bună, de oare-ce femeia încă are simț ca și bărbatul, ba încă mai fin, și când cineva o vătămă cu nedreptul de sigur, că o doare așa de mult încât nu poate ca de aceea ființă să se mai alipească cu drag, ci numai cu groază și de silă... Apoi vai de iubirea câștigată prin forță, că în aceasta iubire totdeauna este ascuns dorul de răsunare, și acela ori mai curînd, ori mai tîrziu să manifestează.

Cu greu imivlne a crede, că poți face pe cineva bun cu bătăi, și alte prostii, dar' cu binele da, căci vězînd fie femeie, fie bărbat — pe

rător, sau ca plenipotențiat al vătămă-
tului.

8. Care nu posedă limba ofi-
ciosă a statului.

9. Acela, care în lista juraților
nu s'ar fi putut înscrie din motivul de
scădere trupească sau spirituală, sau
pentru aceea, că în contra dînsului este
procedura criminală în curs, sau în con-
tra lui este ordinar concurs, sau pu-
nerea sub curatelă, sau în privința că-
ruia împrejurările acestea s'au întîmplat
mai târziu

După-ce au răspuns jurații la ace-
ste întrebări și nu s'a aflat, care n'ar
fi bun de jurat, se constituie și proce-
sul începe cu ascultarea celui învi-
novățit.

PARTEA ECONOMICĂ.

Alegerea seminței.

— O mică socoteală. —

Despre alegerea seminței s'a vorbit
de multe-ori în »Foaia Poporului« și
cu toate acestea tot ni-se pare, că nu
s'a vorbit destul. Pentru-ce? Pentru-că
Românului nu-i poți toca destul la
ureche, că prea de multe-ori cruță la
têrițe și risipe la făină. Asta o face
el mai ales și la cumpărarea seminței.
Sute și sute de mii de coroane iasă
din șerparul plugarului nostru pentru
semințe, dar' parte mare din banii ace-
stia sînt dați în vînt. El nu prea își
bate capul, că ce fel de sêmîntă cum-
pără și de unde. E vorba s'e 'i-se pară,
că e sêmîntă cerută de el. Că e veri-
tabilă etc, cu asta nu-'și bate fiecare
capul și din pricina asta are apoi per-
deri. Ca s'e ne scăpăm de acestea,
trebuie s'e știm, dela ce atîrnă valoarea
seminței.

O sêmîntă e bună, dacă e veri-
tabilă, curată și încolțește bine.

Veritabilă e sêmîntă, când în-
tr'adevăr e dela acel fel de plantă, al
cărei nume îl poartă. Sêmîntă de lu-
cernă o poate ori-cine ușor deosebi de
cea de trifoiu, dar' cea de trifoiu ita-
lian de cea de trifoiu franțozesc mai

greu. În privința aceasta se înșală
foarte mulți plugari, adevărat înșală ne-
gustorii înșelători. De o astfel de pa-
gubă ne putem păzi cumpărând sêmî-
nță numai dela firme cunoscute de
cinstite.

Valoarea unei sêmînte atîrnă și
dela curățenia ei. E știut, că în 100
chigr. de sêmîntă de trifoiu se află tot-
deauna și câteva chilograme de nêsip,
pleavă și semințe de burueni. Într'un
catalog de semințe trebuie s'e spună
deci negustorul cinstit totdeauna, cât
de mare e curățenia seminței. Cură-
țenia se spune în procente și se în-
semnează în cataloagele nemțești cu
litera R. Dacă vedem într'un loc R.
90%, asta va s'e zică, că numai 90 klgr.
sînt sêmîntă curată, celelalte 10 klgr.
sînt sêmîntă de burueni.

De cea mai mare însemnătate e și
puterea de încolțire a sêmînteii. Într'un
catalog (nemțesc) vedem însemnat d. e.
la trifoiu lângă R. 90% și K. (puterea
de încolțire) 80—84%. Ce va s'e zică
asta? Asta va s'e zică, că din sêmîntele
curate de trifoiu încolțesc 80—84 fire,
celelalte 16—20 sînt sterpe. Așadară
din 100 klgr. sêmîntă sînt numai
90 klgr. curată și din acestea numai
80—84% (mijlocie 82) încolțesc. Dacă
înmulțim curățenia cu puterea de în-
colțire, și productul îl dividăm cu 100
căpătăm valoarea de folosință a sêmî-
nței, d. e. $90 \times 82 = 7380 : 100 = 73.80$,
adeică din 100 klgr. numai 73 kgr. și
80 decagr. au valoare, restul de 26 klgr.
20 dkgr. nu plătește nimic.

Se înțelege, că nu ne prea putem
increde nici în cifrele, ce ni-le spune
ori-ce negustor de semințe, de aceea ar
fi bine, ca la cumpărare s'e se întovă-
rêșească mai mulți plugari și s'e cum-
pere sêmîntă în saci plombați, căci
aceasta e cercetată la o stațiune de
control, care a însemnat pe ea proce-
ntele curățeniei și a puterii de încolțire.
Aici încă ajută foarte mult societățile
Raiffeisen, căci acestea pot cumpăra sêmî-
nță mai multă deodată, fiind sigure,
că vor nimeri-o bună.

Aceasta ar trebui s'e o aibă ori-cine în
vedere, dar' cu deosebire cei dela putere...
Cum de exemplu sînt și puternicii de azi, că
încă cu forța voesc a câștiga iubirea naționa-
lităților din asta țeară, fac și ei ca omul de-
spre care am vorbit la început. Dar' cu asta
nu pot s'e-'și ajungă scopul nici când. Ci cu
binele mai zic, că vor put'e face isprăvuri bune,
cu buna și cu încetul departe ajunge omul,
îns'e graba strică treaba... și 'i pace bună
de bine.

Apoi știut este, că nici-când cu pelin
nu câștiga frați adevărați pentru-că pelinul
este amar. Apoi s'e mai amărești amarul e
de prisos, căci și așa dăstul de amar este...
Ci cu zahar apoi câștiga frați de cruce, și cu
dreptate... cari nici-când nu te părăsesc,
fie în bine, fie în rău... Căci și omul, de-
spre care am scris la început, ori-cât a voit
s'e-'și silească femeia ca s'e 'i iubească, și ori cât
a voit el prostul s'e între în inima ei, cu bă-
tăi și spânzurătoare n'a putut, ci mai mult a
fost urit, și în loc de iubire a câștigat nu
numai ură, dar' o așa ură, încât nici când a

Dela reuniunile noastre de înmormântare.

— Adunarea reuniunii din Bistrița —

În anul trecut dl Dr. G. Tripon-
advocat în Bistrița, mînat și dînsul de
dorul, de-a ved'e în comunele noastre
înființându-se cât mai multe reuniuni
de interes economic, ne-au pus la dis-
poziție statutele »Reuniunii I. de în-
mormântare a locuitorilor români gr.-cat.
din Bistrița«. Noi le-am publicat anul
trecut cu atât mai mare plăcere, că
ele erau făcute și revêzute de un om
cunoscător în legi, așa că toți cei-ce
'l-au urmat, sau îl vor urma, numai câ-
știga vor put'e din aceasta. Ca s'e se
vadă, ce ispravă face harnica reuniune
din Bistrița, lăsăm s'e urmeze, după »R.
B.« raportul despre adunarea ei gene-
rală din 15 Febr. a. c.

Președintele Dr. Gavriil Tripon a
deschis ședința cu un avîntat cuvînt
de deschidere. Membrii verificatori ai
procesului verbal au fost designați domnii
Teodor A. Bogdan, George Matheiu și
Ioan Horhondariu.

Se ceteșta raportul direcțiunii îm-
preună cu rațiociniul cassarului pe anul
de gestiune 1902 și în legătură cu ace-
sta raportul comitetului de revisiune
— din care rezultă, că direcțiunea în
decursul anului a ținut 8 ședințe, în
cari s'au rezolvat afacerile curente.

Reuniunea în decursul anului a
avut 600 membri și s'au întemplat 10
casuri de moarte plătindu-se pentru ace-
stea suma de 1257 cor. 50 bani; ear'
locurile vacante au fost ocupate prin
primirea și intrarea membrilor prenotați.

Averea reuniunii a sporit cu 1793
cor. 80 bani, ridicându-se la conside-
rabila sumă de 9941 cor. 01 ban; do-
vadă că reuniunea prosperează asigu-
rînd mult bine poporului ce o susține.

După-ce ce se cetesc toate rapoar-
tele s'a dat absolutul pentru gestiune
anului 1902, ear' membrii direcți-
unii și ai comitetului de revisiune își
depun mandatul pentru a se face o
nouă alegere. Membrii reuniunii aleg
pe un ciclu de 3 ani: de director-pre-
ședinte: Dr. Gavriil Tripon, adv.; vice-
președinte: Stefan Poruțiu, cassar la

vei av'e iubire fată cu acel cineva, n'ai nici
simpatie, ci numai ură, totuși în urma pur-
tării bune și umane, îl iubește, are atragere
cătără dînsul, zi de zi îi dorește societatea. Din
contră, când oare-cine recurge la tirăni, atunci
își poate lua adio dela iubire, din partea ce-
lui atacat. Nu omul, care posedă așa multe
însușiri bune, sau rele, după-cum vom lua lu-
cerul, ci animalul, care este mai datat cu su-
punerea și cu suferințele zilnice, încă dacă
vede că ori-cât merge, ori câtă greutate poartă
stăpănu-l nu-'i mulțumit cu atîta, ci tot mai
mult îl împovorează, și din obicei nu-'l cruță,
z'eu dela un timp se urește și ori nu mai
voește a purta greul ce îl pune stăpănu-l în
spinare, ori la cas când totuși nu poate scăpa
din mîna lui nemiloasă, atunci 'i-se supune
și pleacă mai departe cu capul în pămînt și
fără de nici o voie. Pe când, de 'l ar lăsa
cu buneță și în loc de bătaie și tirăni, 'i-ar'
da mîncare bună și apă curată și la timp,
cu cât drag, și cu câtă voie ar merge și omul
ar av'e folos îndoit de mult, pentru-că ar av'e
spor îndoit în lucrul seu...

murit biata femeie nu 'l-a suferit lângă patul
ei de durere, ci 'l-a mînat de acasă ca s'e
nu o nădușească și atunci... Femeia a
murit de vre-o 6 ani, și se odihnește, el a
rêmas și e vai de el, căci până a trăit ea
toate le avea la casă, dar' de când a murit,
sêrăcia s'a încuibat în casa lui, bătaia lui
D-zeu 'l-a ajuns, și acum o poate plînge, căci
ea nu-'i, nu 'i-a lăsat-o D-zeu, căci nu a me-
ritat, fiindcă a batjocorit-o.

De ar fi tractat el bine cu ea, poate că
și astăzi ar trăi și el ar fi fericit și copilașii
lui n'ar fi orfani, și de ar fi fost bun, sigur
'l-ar fi iubit cu timpul, deși la început poate
că nu 'l a iubit, și s'e poate că numai la în-
demnul altora s'a măritat după el. De alt-
fel și datina de-a îndemna pe cineva la căsă-
torie, încă este foarte rea. Pentru că nu la
toți oamenii le place a mîncă din una și
aceeași mîncare, la unul îi place una, la al-
tul alta și așa mai departe. Intocmai așa
stă lucrul și cu căsătoria, la bêtărni le place
feciorul (ori fata) care este cu avere, ca s'e
aibă cu ce trăi mai ușor. La tineri: O! ei

inst. »Bistrițana»; secretar: Iuliu Chitta, învățător; cassar: Ciril Negruțiu, capelan; de membri în direcțiune: Teodor A. Bogdan, învățător; Ioan Moldovan, Pavel Butuc, măestrii zidari, Mihai Dorofteiu, Vasile Bugnariu, Pavel Șomfălean, Nicolae Sângeorzan, Stefan Vermeșan și Stefan Filimon, economi.

În comitetul de revisiune se aleg domnii: Dr. Leon Scridon, protonotar on. comitatens; George Curtean, secretar de bancă, și Stefan Ungur, executor de dare. După acestea se votează mulțămită protocolară fostului cassar al reuniunii, d-lui Leon Monasterian, pentru multa sirguintă, esactitate și abnegațiune arătată la reuniune în oficiul avut dela începutul activității reuniunii.

Ne mai find alte obiecte de desbătut, prin o scurtă vorbire rostită din partea d-lui presedinte, adunarea s'a închis — depărtându-ne cu toții mângâiați de cele împlinite și convinși, că Reuniunile de înmormintare sânt dintre cele mai binefăcătoare așezăminte, pentru poporul nostru.

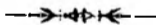
Români, de voiți ca în unele momente de durere și nefericire să aveți și o mică năngăiere faceți-vă în toate comunele voastre Reuniuni de înmormintare!

Biroul Reuniunii din Bistriță cu plăcere vă deslușire și îndrumările de lipsă ori și cui.

Tab.

SFAT.

Găinile care mănâncă ouele, căpeta năravul acesta rău de regulă, când ouă mai multe în acelaș cuib. În cazul acesta se sparge câte un ou și găina îl mănâcă. De aceea trebuie să-și aibă fie-care cuibul ei. S'a observat însă, că unele tot nu-și lasă năravul. În cazul acesta recomandă un cultivător de găini să le punem în cuib câte-va oue de porțelan, cari sânt estine, și găina cu nărav, ciocnind înzadar în ele, se desvață.

Știri economice, comerț, jurid., industr.

Populația Bulgariei. Agentul român diplomatic din Sofia, dl Mișu, a trimis ministerului de externe, o statistică despre populația Bulgariei, din care rezultă că în prezent Bulgaria are 3.777.288 de locuitori.

Un nou cheiu la Brăila. Cheiul actual dela Brăila nefind indestulitor pentru un mare număr de vase, guvernul român a hotărât să construiască un cheiu nou, după modelul cheiului dela Galați. Deja s'au dus la fața locului mai mulți ingineri, sub presidenția dlui Saligny, ca să facă planul și studiile necesare pentru noul cheiu.

Expoziție industrială. »Hermannstädter Bürger- u. Gewerbeverein« va aranja dela mijlocul lui August până la mijlocul lui Septembrie 1903 o expoziție locală industrială în localitățile dela Gesellschaftshaus. Cei ce doresc să participe cu lucrări la aceasta expoziție să se adreseze d-lui Martin Schuster, vice-presidiul reuniunii, Strada Turnului, 29, I.

Din Bucovina. Dirigența partidelor române unite a ținut Lună în 16 l. a. o ședință, în care proiectul de statute pentru o »Centrală a înnoțirilor economice române din Bucovina«, elaborat de dl C. Berariu, pe baza modelelor germane și conform deciziunilor dirigenței, s'a aprobat și s'a decis a-l prezenta adunării generale constitutive a centralei »pro primire. Asemenea s'a hotărât convocarea adunării pe ziua de 10 Martie a. c. Cu întreprinderea pașilor preparativi au fost înșăfășuită o comisiune compusă din mai mulți frunțeși.

Dela bănoile noastre. »Auraria«, Abrud. Reserve 95.125, depuneri 543.095, fondul de pensii 35.126, venitul curat 23.673 cor. 96 bani.

»Bănăseana«, Bucoveș. An. I. Capit. social 10.010, depuneri 384.61, venitul curat 384 cor. 61 bani.

»Beregsana«, Beregsău. An. VIII. Reserve 3246, depuneri 26.767, venit curat 4235 cor.

FELURIME.

Cât costă armatele. În anul 1900 s'a celtuit pentru armată; în Anglia 1810 milioane fr.; în Rusia 1291 milioane; în Franția 978 milioane; în Germaia 969 milioane; în Austro-Ungaria 488 mil.; în Italia 470 milioane; în Spania 171 milioane; în Suedia și Norvegia 108 milioane; la un loc: 6285 milioane.

mai de inimă, s'au căsătorit și au devenit avuți, de oare ce ei 'și au iubit soțul și iubindu-l pe el nu 'și au urit nici casa, nici munca, ci cu drag au muncit împreună, căci:

Uritul și traiul greu
Te duce la făgădău.

Apoi când ajunge omul acolo, ca să-și câștige mângăere la alte case și nu la a lui, e vai de el.

Deci ar fi bine ca bătrânii să lase tinerii în pace, să-și aleagă cum le place, căci ei au să trăiască, de ar fi rău, ori de ar fi bine, nu vor blăstema pe nime.

Marfa din Câmpie.

Ce bine-ar fi!

Ca tinerii, — odinioară
Se iubeau cu foc, cu dor...
Încât vestea de iubire
S'a lășit prin satul lor.

Dacă mai adăogăm acum și dobânzile ce plătesc statele la împrumuturile făcute cu ocazia războaielor trecute, ajungem la suma de 11 miliarde, 707 mil. fr. Suma aceasta e jumătate din întregul venit ce-l dă Europa într'un an și pe care marile Puteri îl cheltuesc pentru susținerea miliției!

—

Epistolă deschisă

cătră prea stimabila doamnă Maria din C.

Sânt preot și cunosc destui fii suflatești din ai mei, cari pătinesc de cumplitul morb al reumatismului, dară din cauza sărăciei nu-și pot ajuta. Vă mulțumesc deci prea stimabilă doamnă în numele tuturor suferinzilor, cărora am de gând să le recomand »Medicina ieștină«, a Domniei Voastre din nr. 5 al »Foil Poporului«, și chiar de aceea rog să aveți bunătatea a-mi mai da prin ospitala »Foaia Poporului« următoarele deslușiri:

1. Rădăcină de boz = *Attichwurzel*, ciunăfaie = *Stechapfel* și mătăcină = *Bienenkraut* sau cum îi zic Românii bucovineni »roiniță«, acestea trei plante se pun în câtime egală la fert, ori poate din una se pune mai puțin și din alta mai mult? Aș voi să știu anume proporția, în care trebuie ferte numitele plante și în care cantitate trebuie să fie tustrele la un loc?

2. Nu încape indoială, că după receptul Domniei-Voastre din boz se folosește numai singură rădăcina. Dară din ciunăfaie și din mătăcină ce trebuie folosit? Plantele întregi cu rădăcină cu tot, ori numai părțile lor deasupra pământului fără de rădăcini?

3. Înainte de a pune plantele numite la fert, nu trebuie ele mai întâiu să fie curățite de lut și spălate bine în apă curată?

4. Cum e de impedeat aburul din scaldătoare, ca să nu ajungă la ochii celui morbos? Și nu strică el și altor persoane, ce se află în odaia, în care se află bolnavul?

Mulțumindu-Vă înainte pentru binevoitorul răspuns, rămân al Domniei-Voastre cu toată stima

Un preot din Bucovina.

Doi, trei ani abea trecură,
De când s'au și cununat,
Ear- nevasta — rea ca para
Îl înfruntă pe bărbat:

— »Ce-mi tot oftezi bărbățele,
»Au doar' m'ai urit de tot?
»Nici în brațe-atâta vreme,
»Ce-î de nu m'ai strins de loc? !
»Cum ești azi?! Au nu ții minte
»Ce-mi jurai, și tu atunci?
»Că-ți sânt dulce, de 'n iubire
»Era mai să mă mănânci«.

— Ba știu bine — ba țin minte
Și aceea, c'am jurat,
Dar' of! bine-ar fi acuma
Dacă te-aș fi chiar mâncat.

Em. Suciu, inv.

nu caută avere, ei caută numai la plăcerea de a fi la olaltă și de vom cugeta mai serios, apoi tinerii, deși judecă cu minte mai ne-coaptă, totuși ei judecă mai bine. Fiindcă e mare și greu lucru a-ți lega de cineva vieța fără ca să-ți iubești, ba în celea mai multe casuri nu numai că lipsește iubirea, dar' nici simpatie nu este. Apoi Doamne sântă este o zi înorată, și plină de furtuni și cât de cu greu trece, d'apoi o vieță să o petrecă cineva tot așa, tot înorată fără ca razele dulci ale soarelui să se vadă, și să-și lumineze casa și vieța, e greu, e foarte greu. Înzadar, bătrânii la asta nu cugetă, ei sânt materialști și pace, nu cugetă că pot fi toate bunurile lumii pe afară, dacă în casă și ziua la amcazi e întunerec, nu folosește nimic averea. De altcum o știm din nenumărate exemple că: căsătoria încheiată numai la îndemnul altora, nici-când n'a fost fericită. Și deși unii 'și-au luat neveste bogate, sau fetele bărbați bogați, totuși cei mai mulți dintre aceia, cari n'au căutat avere, ci conduși nu-

CRONICĂ.

Preot român în Canada. În urma cererilor multor coloniști români, de lege gr-or., așezați în colonia Regina din Canada, de a li-se trimite un păstor sufletesc, I. P. S. Sa Metropolitul Partenie al Moldovei și Sucevei a designat pe părintele Eugeniu Ungurean din Iași de a merge în Canada. Părintele Ungurean va pleca în curând la Canada.

Hymen Gavriil Pop Bransa și Mărioara Blasiu își vor sërba cununia lor Duminecă în 1 Martie 1903 st. n. la orele 2 p. m. în biserica greco-cat. din Șeușă-de-scaun.

— **Lucreția Popp și Petru Pē trāngenariu** și-au celebrat cununia lor Duminecă, în 9/22 Februarie a. o., în biserica gr.-cat. din Data română.

— **Domnul Dr. George Linul**, avocat și fiscal comitatens, anunță căsătoria sa cu doamna **Camila Moldovan**, care va ave loc Duminecă la 22 Februarie st. n. a. o. 1 oră d. a. în biserica gr.-cat. din Cătina (Bistrița)

— **Mărioara Papp și Dr. Parteniu Barbu**, logodiți.

Veste slabă. Ni se scrie din Pianul-de-jos: După-ce unii îndărătnici din parochia noastră, cari în anii trecuți n-au primit pe parochul cu crucea la Bobotează, n'au fost nici scoși din lista alegătorilor, nici siliți la plățirea taxelor, acum am ajuns acolo, că în fruntea comitetului parochial stă un »nebotezat«. Cum va reprezenta acesta biserica, se judece publicul creștin; nouă ne dovedește, că e adevărată zicala din bătrâni: »Frăul prea lung face calului nărav«.

T.

Earăși Jebeliul. Se știe, că comuna Jebeliu din Bănat a ajuns mai anii trecuți la o tristă celebritate prin faptul, că s'a descoperit o bandă întregă de femei, cari își otrăveau bărbații. Alaltăieri procurorul din Timișoara a primit earăși o scrisoare anonimă din Jebeliu. Anonimul scriitor comunică procurorului în limba românească, că locuitoarea din Jebeliu Ileana Graur n. Valoanutiș și-ar fi otrăvit anul trecut bărbatul. Procurorul, pe temeiul acestei scrisori, a pornit cercetare.

Cum se poartă Românii cu Maghiarii din România. În România, prin orașe mai cu samă, se află mulți Maghiari, indeosebi Săcui, duși acolo, fiindcă s'au săturat de bunătățile patriei lor. În Galați vreau să și zidească o biserică și guvernul român le-a îngăduit să facă o lotărie, ca să strângă bani spre scopul acesta. Losurile le cumpără Românii, așa că biserica maghiară se zidește cu bani românești. Dar' se înceroșăm la noi așa ceva?

Nefericire la minele din Anina. Muncitorul ocaș Ioan Macra dela minele din Anina a căzut în fundul oanei dela o înălțime de 400 metri și a rămas mort. Asta s'a întâmplat în 16 Febr. n. A doua zi în 17 Februarie a suferit aceeași soartă muncitorul Antoniu Iacob Ignat. Trupul lui l-au scos mutilat îngrozitor din adâncimile pământului. S'a pornit cercetare.

Asentările. Ministrul de honvezi a dat o ordinațiune, prin care amină, în anul acesta, asentarea pe timpul dintre 1 Aprilie și 31 Maiu.

Fecunditate. Femeia Agapia Cozmioi, din comuna Isacoea, jud. Tulcea, a născut 4 băieți. Atât copiii, cât și mama sânt pe deplin sănătoși.

Foc și încă ceva. Din Pojaga de sus ni-se scrie: În 26 Ianuarie a. o., la 8 oare seara s'a aprins un staul al lui Toma Bulger. În staul avea 2 boi, 2 vaci, 2 juninci și un vițel, care toate au ars scurum; dauna trece peste 1500 cor. Grajdul era pe un deal, așa că până au alergat acolo, toate erau topite. Din ce și prin cine s'a aprins, până astăzi nu s'ă știe, dar' omul a rămas fără bucate, fără nutreț, ca degatul, de oare-ce la noi buștele le cumpărăm, că la noi nu se fac. Tot în Pojaga-de-sus mai în anul trecut oare-cineva s'a dus în staulul unui om, care avea numai doi boi, și din răsbunare le-a tăiat picioarele la amândoi boii. Reu făcătorul nici până în ziua de astăzi nu se știe. Altcum la noi credința tare a scăzut, școala stă goală fără de nici un rezultat, pentru-că directorul nu se mai interesează de ea, predici în biserică nu auzim, de aceea oamenii așa s'au stricat la noi, încât abia mai găsești fete cinșite, concubinagiile au ajuns la culme, ceea-ce a constatat însuș protopopul tractual cu ocaziunea vizitațiunei caronice săvârșite în 25 Noemvrie 1902. Un an a trecut, decând toate acestea și mai multe alte plângeri le am arătat la Blag, însă până astăzi lucru stă încă neisprăvit.

În 11 Februarie au fost alegerea de oficanți comunali. Primar a fost ales prin aclamațiune Ioan Corodea, om fără carte, dar' de omenie. Cei-alalți slujbași au rămas tot cei vechi N. G., ec.

Un cor nou și isprava lui. Din Rachitova ni se scrie: Prin aceasta îmi iau voe a vă aduce la cunoștință, că și în comuna noastră Rachitova s'a înființat de curând un cor vocal, care în 6 Ianuarie st. v. 1903 și-a dat prima petrecere foarte bine reușită și acum Duminecă în 2 Februarie st. v. 1903, iarăși a avut loc o petrecere împreună cu teatru în sala de învățământ a școlii gr. or. din loc.

Mai întâiu s'au cântat din partea corului de bărbați de sub conducerea tinerului nostru învățator Constantin Simu: Hora nouă, Coroana Moldovei, Hașegana, apoi a urmat piesa poporală: Otrava hărcoșilor, care a fost predată minunat de Constantin Simu și Mihai Fiștea, Au urmat jocurile, Călușerul și Bătuta, tot din partea tinerilor din comuna noastră Rachitova, care au învățat în timp foarte scurt toate acestea. Publicul a rămas uimit văzând ce spor a făcut tinerimea din comuna noastră care mai nainte petrecea timpul pustiu. La urmă a fost joc.

Toate cele înșirate mai sus s'au făcut prin silința bravului nostru învățator Constantin Simu, care cred că și mai departe își va da silința la astfel de fapte bune, dar' și noi îi datorim cele mai sincere mulțumiri.

Durere că avem unul — cu numele nu 'i amintesc aici — care în loc de a da sfaturi bune și a da sprijin la astfel de lucruri, îi deșgustă pe feciori de toate, va să zică vrea să 'i întoarcă earăși la calea cea rătăcită. Poacăscă-se!

Adam Stan.

Moșie recăștigată. Intre puținele familii române bogate, cu inimă românească, e și a Mocioneștilor din Bănat, care a jertfit zeci și sute de mil pentru cultura românească. După cum aflăm dl **Zeno Mocsonyi de Foen**, marele proprietar dela Bulci, voește să cumpere pe seama fiului său Anton Mocsonyi de Foen aproape jumătate din bunul strămoșesc dela Foen în preț de peste un milion de coroane.

Neurolog. Cu inima sfâșiată de durere, anunțăm înocetarea din viață a scumpului și neuitatului nostru șoș și tată **Iosif Orbonaș de Vajda-Hunyad**, pretor cercual, deputat sinodal, membru în direcțiunea »Ardelenic« etc., care și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, împărțit fiind cu sfintele taine. la 20 Februarie n. a. o., în etate de 63 ani. Rămășițele pământ și s'au așezat spre odihnă vesnică, azi Sâmbătă în 21 Februarie n. la 3½ ore p. m., în grădina bisericii gr-or. din Orăștie.

Jalnică familie.

Cadavru în fântână. Sunt două luni, de când femeea Hedvig Vaszei din Reșița, în etate de 66 ani, a fost atacată de apoplexie. Femeea își câștiga pâinea cu lucrul mânilor. Acum însă nu mai putea lucra. În supărarea ei a voit adeseori să se sinucidă, dar' totdeauna a fost împedecată de cineva. S'a întemplat în fine, că feciorul ei căuta Lună pe mamă-sa și a aflat o în fântână, unde nefericita se aruncase de bună voie, ca să scape de miserie.

Paprică falsificată. Cei din »Alkotmány«: Paprica din Seghediu e renumită. Însă există o rasă oarecare, a cărei înclinație spre falsificare este încă și mai renumită. Vinurile bune de pe la Cinci Biserici le a falsificat firma Engel, acum 'i a venit rândul papricii. O firmă din Timișoara s'a apucat să falsifice paprica. Un comerciant din Seghediu a comandat din Timișoara 13 saci de paprică, care fiind falsificată, a fost confiscată și aruncată în Tisa. — Săracii pesci! Falsificătorul a fost amendat cu 300 coroane

Originea Maghiarilor. Un învățat din Japonia, Teisan Șiga, zice că poate dovedi cu documente, că Maghiarii își trag vița din Japonezi. O seminție japoneză a ajuns odinioară în centrul Asiei și din seminția aceasta se trag Maghiarii.

Alegere de învățator. Din Broșăromână ni se scrie: În 29 Decembre a fost alegere de învățator la noi. Candidați au fost 3, dintre cari Drăgălină a avut 72, ear' Ionescu 150 voturi. Dar' comuna noastră numără cei puțin 500 voturi, însă n'au votat, pentru că dacă au văzut cum se cumpără voturile lui Ionescu pe spirit, au plecat acasă, mahnțiți de durere, că lui Drăgălină nu 'i aflau altă vină fără numai că e prea cult și învățat. Unul striga în gura mare, până a nu fi gata alegerea, că nu ne trebuie Drăgălină, căci e prea învățat, acela nu vorbește cu paurii, numai Ionescu e bun, căci ne dă alvâlc și și-a luat muere dela noi și are clase mai puține. Ionescu a luat pe fata lui Constantin Morariu, mare proprietar la noi în comună, dar' totodată și foarte periculos pentru noi Românii din comună, că și cei din afară. În anul 1889 Morariu a fost cel-ce ni-a vîndut, când a fost alegere de deputat la noi, fiind candidați Brediceanu și Tisza. Toți știm ce durere a fost aceea, dar' ei astăzi a uitat-o, însă noi nu. Atunci Bocșanii nostri, drept suvenir tristă, s'au pus cu toții umăr la umăr, ca să facă o cruce de peatră, și când s'a pus spre lucrare ca să o zidescă, ear' pe ziua Bobotezii s'ă o sfîntească pe locul unde a fost poporul român cu Brediceanu în frunte, atunci Morariu a venit cu jandarmi și a rupt o dela locul unde a fost așezată și au dus-o în casa comunală, ca să o târască străjarii comunei. Atunci ai nostri s'au dus la prim-pretorele Fabry, dar' acesta a zis, că lasă într'alt loc, numai acolo nu, însă a trecut oțva timp și tot acolo s'a pus și acolo e până astăzi drept suvenir tristă. **Murșan**, econom.

Din viața animalelor. În comuna Tic (comitatul Cojocni) Luni în 16 l. c. n. a fătat o oală a economului Dumitru Roșca un berbecuț. Necurățindu-se a ținut-o deosebit de celelalte și Vineri a mai fătat o mielusea. Și oala și melugeii sunt voloși. Oamenii se miră de această întâmplare, ca de o minune.

La fondurile meseriașilor din Sibiu a contribuit dl Iosif Marschall, conducătorul tipografiei noastre, întru amintirea repositului său tată, Iosif, suma de 5 coroane, anume 3 pentru masa învățăcelilor și 2 cor. la fondul veduvelor.

Mulțumită dl Vasiliu Simon, gardist la curtea împărătească în Viena, născut în comuna Pomi, însuflețit de dragostea ce o are către poporul din comuna sa natală, stăt în anul trecut cât și anul acesta a procurat pentru »Biblioteca populară, din Pomi« »Foia Poporului«, »Bunul Econom« și »Călimarul Poporului« cari le cetează consătenii d-sale cu mare plăcere. În numele poporului îi aduc mulțumită și pre această oală pentru darul ce-l face. Pomi la 14 Febr. 1903. *George Zach*, inv.

Agenți înșelători. Tot mai mulți domnișori pleacă pe sate, ca să îndemne pe oameni să cumpere tot felul de lucruri: mașini, unelte, leacuri pentru tot felul de boale, semințe, sode etc. Intre agenții aceștia sînt și mulți înșelători, de aceea oamenii să se ferească și intra în tîrg cu ei, dacă nu vreau să deie de pagubă. La orașe sînt destule firme cinstite, de care putem cumpăra tot ce ne trebuie, de aceea *nu vă faceți de lucru cu agenți*.

Posturi învățătoresci vacante sînt în *Buteni*, presbiteratul Butenilor și în *Paulis*, presb. M. Radnei.

Pentru nenorocirii din comitatul Solnoc-Doboc a dat ministrul de interne până acum 24 mii cor. ca să cupere curuz. Să știe, că bieții țărani de acolo au ajuns aproape la săpă de lemn din cauza ieșirii apelor.

Foc. În Gusu (com. Sibiu) a fost în 21 Febr. un foc. Ioan Lomoneșan și I. Bărsan au intrat într-o casă, care arde, ca să mai scape câte ceva. Când erau în lăuntru s'a surpat coperișul și ei nu au putut sărări așa de mari, încât au trebuit să-l aducă la spitalul din Sibiu.

Un preot martir. Din Pittsburg (America) se anunță, că preotul Martin Toma fiind chemat la un bolnav, s'a dus, deși bolnavul suferea de vîrsat așa încât și rudele îl ocoteau. Preotul a spovedit pe muribund, ear' a doua zi căzută și el la pat, din care nici nu s'a mai sculat. La înmormîntarea lui era de față întreg orașul, precum și cincizeci de preoți.

Pentru împădurirea coastelor prăpăstioase, spălate de apă, din comuna Vale (com. Sibiu) ministrul de agricultură a dat 400 cor.

Nenorociri cauzate din negrije. În comuna Virțași de lângă Galați, a pus o țărancă petroleu în lampă. Ea a umblat cu stăta negrije, încât petroleul a explodat și a învălît în flăcări pe femeie dimpreună cu cele două fetițe ale ei. Acestea au murit din cauza arsurilor grozave, mama lor trăește încă.

— Băiatul de trei ani al lui Stefan Cuzma din Hodony (Bănat) s'a jucat cu lemne. Aprinzînd câteva, i s'au aprins hainele și până să observe părinții, băiatul a fost mort. Contra părinților s'a introdus cercetare.

O căprioară hoasă. Zilele acestea Pavel Todea din Agostin mergea din Micluga spre casă. Pe Oltul înghețat Todea zărește o căprioară, care se tot încerca să meargă mai departe și nu pute, căci ghița era din oale afară lucie. Biata căprioară tot mereu cădea. Pavel vîzînd căprioara și-a zis: uite ce vînat eștin, și s'a dus să prindă căprioara. Ca să fie mai ușor și-a descins șerparul și l'a încins pe lângă gâtul căprioarei. După ce a scos-o la mal, căprioara, simțind pămînt sub picioarele ei, s'a încercat să scape. Todea nu o lăsa. Luptîndu-se așa unul cu altul, căprioara îl calcă pe Todea pe nejițe. Todea cade la pămînt, ear' capra fuge în pădure cu șerpar cu tot. În șerpar erau 180 coroane.

Colonizările. Ministrul de agricultură vrea să colonizeze multe familii — să înțelege, că maghiare — pe moșia statului dela Stanciova (Bănat). Casele coloniștilor vor fi făcute încă în anul acesta.

Atentat cu dinamit. Din Reșița ni se scrie, că niște necunoscuți au pus pe fereastra dela casa primpretorului D'Elle-Vaux (Delvo) o paioană de dinamit, care a explodat, stricînd zidul și spîrgînd ferestrele. Primpretorul era cu familia într-altă oală, așa că nu i s'a întîmplat nimic, numai nevastă sa a fost trîntită la pămînt din cauza apăsării aerului, fără să se rănească însă.

Un agent de emigrare pedepsit. Locuitorul Dulak din Aló Repas (nordul Ungariei) a fost prins, când îndemna oameni, ca să emigreze la America. Cercetarea a dovedit, că Dulak era în serviciul firmei F. Miesler din Brema, dela care căpeta după fiecare emigrant 10 cor. proviziune. El a fost pedepsit cu 60 coroane.

Ei și noi. Pentru redactorii români, sași, slovaci vor trebui acuși temnițe noue. Ei sînt în continuu pedepsiți, pentru-că ar sgita contra națiunii maghiare. Foile maghiare însă pot scrie despre noi ori-ce, căci nu cărăe nici un procuror. Așa a scris nu de mult »Független M« din Budapesta, că *ori și-că căne e un Neamș*. Pentru batjocura această însă nu a tras-o pe foia această nime la răspundere.

Pentru Dr. D. P. Baroianu. Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, a luat hotărîre de a lega pe veche numele decedatului de Reuniune prin crearea unui fond, care să poarte numele lui Dr. D. P. Baroianu, și avînd menirea de a imbia ajutoare sodalilor, membri ai Reuniniei, lipsiți de lucru. Baza fondului o formează suma de 20 cor, prisos din sumele incurse pentru organizarea unei școale de dans, ce s'a ținut dela sărbătorile Crăciunului înocosi sub conducerea notarului Reuniniei dl I. Apolzan.

Pentru stavilirea emigrării a dat ministrul de interne o ordinațiune, prin care oprește pe minoreni dela emigrare dacă n'au învoirea părinților sau a tutorilor. Chiar și cu această învoire pot emigra numai dacă sînt în tovărășie cu oameni majoreni.

La colecta făcută între Români, aflători în America, pentru cumpărarea, unui clopot la biserica nou edificată în comuna Hașfalău, tractul Sighișoarei, prin Vasilie Coman și Ioan Savu, au contribuit următorii:

Din *Săș:* Z. Mănzari, 1 cor. 24 b.; M. Medrea, 3 cor. 24 b.; I. Mănzari, 1 cor. 24 bani.

Din *Fofaldea:* N. Voicu, 1 cor. 24 b.; Maria Banciu, 5 cor.; I. Ciuvica, 2 cor. 50 b.; I. Precup, V. Soma, P. Banci, I. Gliga, Ana Gliga, I. Manoilă, I. Dra-

gota, Paraschiva Drăgota, T. Chirtop, T. Șoanea, câte 1 cor. 24 bani.

Din *Șoard:* V. Rotari, 5 cor.; M. Socaciu, 2 cor. 74 b.; T. Cămpian, I. Bucur, câte 2 cor. 50 b.; Ioana Boiu, 1 cor. 24 bani.

Din *Lepindea:* F. Ho'om, 2 cor. 50 b.; D. Popa, G. Popa, V. Holom, V. Serban, câte 1 cor. 24 bani.

Din *Gogan:* Z. Dur, 1 cor. 24 b.; N. Dur, 74 b.; A. Lasloian, 1 cor. 24 b.

Din *Porocști:* I. Ghile, 1 cor.; I. Tănase, 1 cor. 24 bani.

Din *Teleag:* I. Ștefar, M. Homozar, N. Mihei, G. Forgocea, I. Suci, câte 1 cor. 24 b.; I. Bărsan, 1 cor.

Din *Hundorf:* V. Todor, Iustina Vasii, I. Petrii, I. Lupu, Ciss Visalon, St. Zălog, câte 1 cor. 24 bani.

Din *Ighisdorf:* I. Samuilă, P. Samoilă, G. Ionașiu, I. Micu, N. Ștefănel, I. Brocu, câte 50 bani; Angel Cora, 1 cor. 24 bani; I. Comșa, 2 cor. 50 bani.

(Va urma);

Petreceri. Corul vocal rom. gr-or. din *Lipova* aranjează Sămbătă în 15/28 Febr. a. c. în sala hotelului »Regele Ungariei« concert împreună cu teatru (Ruga dela Chișeteu). După producțiune joc. Inceputul la 8 ore seara.

— »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« aranjează Sămbătă la 15/28 Februarie 1903 în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus« o producțiune publică împreună cu cântări, teatru și joc. O parte a eventualului venit curat este destinată în favorul fondului de 20 bani pentru hala de vînzare.

Program: I. Concert: 1. »Sărmană frunză«, cor mixt de G. Dima. — 2. »Serenadă«, cor bărbătesc de Marschner, cu solo de tenor, executat de dl Nicolae Ișan. — 3. »Fost-al lele«, cor bărbătesc de Timoteiu Popovici. — 4. Două coruri bărbătești: a) »Voi săloii triste«, de Mendelssohn B.; b) »Veselia«, de . . . — 5. »Scumpă copilă«, cor mixt de G. Dima. — 6. »Cuplețe«, cântate de . . . II. Teatru: »Iorgu dela Sadagura« sau »Nepotu-i salba draoului«, comedie în trei acte de Vasile Alexandri.

— »Tinerimea română din Arad« aranjează Sămbătă 28 Februarie n. și Duminică, în 1 Martie n. 1903 petreceri de carnaval împreunate cu reprezentațiuni teatrale (»Sărăcie lucie« și »Noaptea de sf. George«) și concert. Venitul curat este destinat în favorul școlărilor săraci. Inceputul la 8 ore seara.

Toată lumea știe, că sîmînța de napi de vite a lui Mauthner dă recolta cea mai bună, că sîmînța de legumă a lui Mauthner e cea mai bună și că sîmînța de flori a lui Mauthner dă cele mai frumoase flori. Cu un cuvînt: Sîmînțele lui Mauthner sînt cele mai bune, dau recolta cea mai abundanță și sînt uimitor de ieftine.

Cafea bună. Care doamnă nu se ține mîndră, când poate să pună o cafea bună pe masă? Păgubă însă, că și cel mai bun soi de cafea se strică prin adausuri de calitate proastă, pînîndu-se apoi vina pe cafea. Cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner se poate recomanda ca cel mai gustos și totdeauna mai eștin adaus la cafeaua de boabe, precum și ca cel mai bun surrogat al acesteia. Prin o metodă particulară a lui Kathreiner capătă cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner plăcuta aromă a cafelei de boabe, ceea-ce o face mai domoală și mai igienică. Cel ce vrea să-și asigure avantajile unui Kathreiner ve-

ritabil să fie la cumpărare, în propriul său interes, cu atențiune la pachetele originale cu numele »Kathreiner« și marca de apărare »Parochul Kneipp«. Ceea ce se vinde cu cumpăna drept cafea Kneippe totdeauna orz ordinar sau maltă de bere, dar nici când Kathreiner.

Carte engleză și românească.

Limba engleză învățată în 3 săptămâni!
Nenumărate au fost scrisorile trimise dela Români din America, din Ardeal și din Bănat, cari întrebau, dacă nu e vre-o carte românească, din care să poată învăța englezește. Acum va fi. Un cunoșător de limba engleză și română a pregătit o carte, în care găsește cel-ce vrea să învețe, tot ce-i trebuie să știe englezește pe drum, în prăvălie, pe stradă, în fabrici, la vamă, la primărie, în biserică, la postă și telegraf, la câmp, în pădure, scurt: totul. Cartea însă nu o tipărește, până nu va fi asigurat, că 'i-o cumpără atâția, ca să 'i ese cheltuelile de tipar. De aceea să se anunțe în timpul cel mai scurt toți aceia, cari doresc să 'și cumpere cartea. Ardelenii și Bănățenii pot face aceasta în vre-o două săptămâni, Americanii să se gândească îndată-se vor cel acest anunț. Mai bine e să se comande mai multe exemplare deodată. Prețul va fi 45 or. și 3 or. porto, pentru America 20 cenți și 5 cenți porto. Cartea va fi gata, dacă se vor înștiința destul, în 20 Martie oă. n. a. o.

Banii să nu se trimită încă, ci numai înștiințare dela cei ce vor să o aboneze.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui Const. Morariu, paroch, Păt-ăuș (Bucovina). În numărul de față publicăm întrebările. Ne-am fi adresat direct doamnei, dar nu 'i cunoaștem adresa.

Doamnei Maria din Câmpie. Sânteți rugată cu toată stima să răspundeți la întrebările dlui paroch O. M. Răspunsul îl vom publica în »Foaie«.

Dlui Ioan Miloș, Semeac, Timiș. Dacă v'ajă vinde școala, și face o crimă, pentru care v' vor blăstăma toți urmașii. Ovinvenalul e de 50 fiorini și suma aceasta nu e în stare comună mândră din Bănat să o adune? Ean faceți socoteala, cât s'ar veni de familie, și va trebui să v' rușinați. Statul nu va da ovinvenal, fiindcă are școala lui acolo, dar puteți cerca de altminteri, numai sfătuiți-v' și cu dl protopop.

Dlui N. Boticiu, preot, București. Icoane frumoase se află și la librăria arhidieceșană din Sibiu și credem, că și în Blaj.

Dlui Paul Gherga, Ticv-mic. 1 oor. 20 b.

Dlui Adam Stan, Răchitova. Cere un catalog românesc dela vestita firmă O. F. Jickel din Sibiu, Piața mică.

Dlui I. Budușan, Deng. Legea zice, că numai vînzătorii, cumpărătorii, advocații și notarii pot face contracte. Dacă poți dovedi, că n'ai luat bani pentru facerea contractului, nu poți fi pedepsit.

Ab 211, Satulung. Adresează-te dlui Nic. Albani, dir. șool. Alsó-Szombatfalva, comit. Făgăraș.

Dlui Teodor Trăinean. E un abuz de putere al celui-ce a poruncit. Oă nu ști sorie după moda nouă, creadă-te Traineiul, dar' Rășinarul ba.

Dlui Corneliu Panciovan, Jertof. Doștat-Hosszutelke, p. u. Konoza, Alsó-Fehérmegye.

Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Pantru redacție și editură responsabil: **Victor Lăzar.**
Proprietar: Pantru »Tipografia«, societate pe acțiuni **Iosif Marschall.**

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții.

Convocare.

P. T. acționarii „Cassei de păstrare din Mercurea“, societate pe acții, se convoacă prin aceasta la a

V-a adunare generală ordinară

conform § lui 16 din statutele societății, pe **Duminecă în 22 Martie st. n. 1903, la 2 ore p. m.** în localul societății din Mercurea, cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii peste tot și despre rezultatul gestiunii anului 1902 îndeosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghere. 20 1—1
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat, realizat în anul 1902.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere
6. Eventuale propunerii făcute în sensul § lui 25, litera e) din statutele societății.
7. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
8. Alegerea comitetului de supraveghere pe un period de 1 an
9. Esmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

În lipsa acționarilor receruți la adunarea generală din 22 Martie conform § lui 20 din statutele societății, adunarea generală se va ține în 29 Martie st. n. 1903 cu același program, la timpul și în localul deja indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sînt poștiți conform §-lui 17 din statute, de a-și depun înainte de adunare acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari ii represintă, precum și documentele de plenipotență, la cassa societății.

Mercurea, la 22 Februarie st. n. 1903

Ioan Droc m. p.,
președinte.

Aurel P. Barcianu m. p.,
director.

Activa		Contul bilanț.		Pasiva	
Cassa în numărar	10464 22	Capital social 640 acții à 100 cor.	64000 —		
Depuneri proprii	53655.—	Fondul de rezervă	16199 06		
Depunerea fondului de rezervă	16199.06	Fondul epitr. bis. gr-or din Mercurea	2431.56	18630	62
Dep. fond. epitr. bis gr-or din Mercurea	2431 56	Depuneri spre fructificare		310819	75
Împrum. pe cambii	57194.—	Interese anticipate pro 1903.		3263	10
Împrum. pe oblig. cu caventi	216914.90	Dividende neridicate		193	—
Împrum. pe ipotecă	31632 77	Diverse conturi creditoare		913	73
Mobiliar	1018.85	Profit curat		9411	05
după amortisare de 10%	101.84				
Div. conturi debit și inter. restante	7763 23				
	407171 25			407171	25

Eșite		Contul profit și pierdere.		Venite	
Inter. pentru dep. spre fructific.	15642 45	Inter. dela împrum. pe cambii	4887.86		
Salare	2060.—	Int. dela împr. pe oblig. cu cav.	17007.08		
Marce de prezență	844.—	Int. dela împrum. pe ipotecă	1991.14		
Porto postal	130.—	Int. dela depuneri proprii	1655.—	25545	50
Chirie	280.—	Inter. de cont-curent	4.42		
Spese	766.79	Provisiuni, taxe de întabulare și improcesuare	4102 98		
Contrib. directă.	2089 67	Taxe de provocări și competență de scris	3949.92	8052	90
Contrib. de 10% p. int. de dep.	1564 26				
Compet. de timbru	74.49				
Amortisare din mobiliar	101 84				
Amortisare din spese de fondare	633.84				
Profit curat	9411 05				
	38598 40			33598	40

Mercurea, la 31 Decemvrie st. n. 1902.

Aurel P. Barcianu m. p.,

director executiv.

Elie N. Petruțiu m. p.

comptabil.

Daniil Stroia m. p.,

cassar.

Ioan Droc m. p.,

președinte.

Dumitru Comșa m. p.,

membru în direcțiune.

Dumitru Vulcu m. p.,

membru în direcțiune.

Ilie Floașiu m. p.,

membru în direcțiune.

Ioan Popescu m. p.,

membru în direcțiune.

Nicolae Albu m. p.,

membru în direcțiune.

Ioan P. Dobrescu m. p.,

membru în direcțiune.

Subsemnatul comitet am esaminat contul profitului și pierderilor și confruntându-l cu registrele principale și auxiliare al societății ținute în bună regulă, 'l-am găsit în consonanță cu aceleași și esact.

Mercurea, la 23 Februarie st. n. 1903.

Comitetul de supraveghere:

Vasile Aldea m. p., președinte

Vasile P. Dobrescu m. p.

Ilie Măcelariu m. p.

George Muntean m. p.

Moise Oprișiu m. p.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții,

acoardă

împrumuturi hipotecare

dela suma de **5000 cor.** în sus cu **7%** interese, fără a reflecta la proviziune, la spesele de manipulare și de scris.

8 5—12

Mercurea, la 1 Ianuarie 1903.

Diracțiunea.Vite de rasă curată Pinzgau
de vânzare.

La economia mea sânt de vândut **2 tăurenoi** de un an, foarte frumoși, tot asemenea și **3 părechi** junci dela **1½—2** ani toți de rasă curată Pinzgau și bine împărechiați.

Alexandru Lebu,
proprietar,

22 1—3

Sibiu, Holzgasse nr 5.

De vânzare.

În comuna curat românească, **Tăuni**, constatătoare din 170 case, se ofere un rar prilej de a-și face stare prin **negot și economie** — îndeosebi de oi — pentru acel Român, care ar cumpăra următoarele realități:

I. Fondul intern, situat în mijlocul comunei, ce constă din:

1. o casă cu 4 odăi; 2. o bcătărie; 3. o cămară; 4. un grajd — toate aceste din peatră și acoperite cu țiglă; 5. o șură de lemn acoperită cu paie.

16 2—2

Fondului intern aparțin: o curte spațioasă și 2 grădini cu diferiți pomi nobili.

II. 40 jugere pământ: arător, fânaș, pășune, vie și licența de-a vinde beuturi spiritoase. A se adresa către:

A. Pătruț,**Tăuni**, ultima postă **Hosszvaszó**

(gară între Micăsasa și Blaj).

Lemnărie.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în **joagărul meu cu abori** în **Veștem** se află următoarea lemnărie **de vânzare**: tot soiul de lemn de brad pentru măiestrii, scânduri, lemne îndungate, lati, fostene de stejar precum și pari de viie dela 2—5 metri lungi.

Comande pentru ori-ce soi de lemn se primesc în biroul joagărului în **Veștem** precum și în magazinul meu în Sibiu, strada Sării nr. 35.

Cu deosebită stimă

16 2—3

Ioan G. Bozdocu,
Veștem.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, a mărime de 24×32 cm. Îl trimite franco pentru 30 bani.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni

Cassa de păstrare (reuniune) în Seliște.

Convocare.

P. T. membrii „Cassei de păstrare (reuniune)“ în Seliște se convoacă la ședința

adunării generale ordinare,

conform §-lui 15 din statutele reuniunii pe **Duminică** în **8 Martie n. (23 Februarie v.) a. c.** la **2 ore p. m.** în sala școlii române gr.-or. din Seliște pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Raportul general al direcțiunii și propunerile acesteia.
2. Raportul consiliului de inspecțiune.
3. Staverirea bilanțului cu 31 Decembrie 1902.
4. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai consiliului de inspecțiune.
5. Alegerea consiliului de inspecțiune conform §-lui 20.

Din ședința direcțiunii »Cassei de păstrare (reuniune)« în Seliște, ținută la 19 Februarie 1903.

Diracțiunea.

19 1—1

Bilanțul general pe al XIX-lea an de gestiune 1902.

Active	Contul bilanțului.	Passive	
Cassa în număr	40133 96	Depunerile membrilor (capital social)	26000 —
Împrumuturi pe obligațiuni cu caventați	361662 —	Fondul de rezervă	79320 18
Împrumuturi hipotecare	463226 —	Fondul de binefaceri	44626 08
Cambii de bancă	74599 —	Fondul de pensiune	4938 59
Credite de Cont-curent	146206 02	Fondul unui spital public în Seliște	13666 58
Efecte publice	131243 —	Depuneri spre fructificare	1121032 81
Depuneri proprii	2960 —	Interese transitoare anticipate pro 1903	7961 12
Realități	595 39	Diverse conturi creditoare	2507 87
Împrumuturi din fondul de binefaceri	40.754.65	Profit net	18861 68
Depunerea fondului de binefaceri	3.871.43		
Depunerea înființândului spital public	13666 58		
Depunerea fondului de pensiune	4938 59		
Mobiliar	1181.93		
după amortisare de 10%	118.19		
Diverse conturi debitoare și interese trans. restante	33994 55		
	1318914 91		1318914 91

Debit Contul profitului și perderilor. Credit

Interese:		Interese:	
pentru depuneri spre fructific.	49.274.60	dela împrumuturi pe obligațiuni cu caventați	28.672.26
„ fondul de binefaceri	1.470.15	dela împrumuturi hipotecare	29.548.62
„ fondul de pensiune	235.90	cambii de bancă	6.132.76
Spese:		credite de con-curent	9.286.04
salare și marce de pesentă	6.480.96	efecte	5.158.53
imprim., registre, porto, chirie	2.615.88	depuneri proprii	2.927.92
Perdere de curs	235 —	Provisiuni	81726 13
Contribuțiune:			7842 84
directă și 10% după interes. la depuneri	10276 61		
Amortisare din mobiliar	118 19		
Profit net	18861 68		
	89568 97		89568 97

Seliște, în 31 Decembrie 1902.

Diracțiunea:

Dr. N. Calefariu m. p.,
președinte.D. Banciu m. p.,
vice-președinte.D. Vulcu m. p.,
secretar.Iordachie Roșca m. p.,
cassar.C. Hertia m. p.,
comptabil.

Dr. I. Stroia m. p.

M. Ittu m. p.

P. I. Comșa m. p.

N. Lupaș m. p.

St. Stefla m. p.

Subsemnatul consiliu de inspecțiune am examinat bilanțul present precum și contul profitului și perderilor și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Seliște, în 19 Februarie 1903.

Mihail Stoica m. p., președinte.

Ioan Banciu m. p.

Bucur Comșa m. p.

Oprea Sora m. p.

A APĂRUT

CALINDARUL POPORULUI

pe anul 1903.

Se poate procura dela librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni în Sibiu cu prețul de 40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)